

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce

DOLNÝ OHAJ

2014 – 2020

Schválený obecným zastupiteľstvom dňa 14. 12. 2015 uznesením č. 7/2015/14.

Nitra 2015

PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
OBCE DOLNÝ OHAJ 2014 – 2020

Autorky:

©Doc. RNDr. Alena DUBCOVÁ, CSc., 2015
©RNDr. Hilda KRAMÁREKOVÁ, PhD., 2015
©RNDr. Daša OREMUSOVÁ, PhD., 2015

foto: Oremusová, 2010, Obecný úrad Dolný Ohaj, 2015

OBSAH

0	ÚVOD	4
1	ANALYTICKÁ ČASŤ	5
1.1	Situačná analýza obce	5
1.1.1	Vymedzenie územia	5
1.1.2	Prírodné pomery	5
1.1.3	Z histórie	7
1.1.4	Demografické pomery	8
1.1.4.1	Vývoj počtu obyvateľstva	9
1.1.4.2	Dynamika obyvateľstva	10
1.1.4.3	Štruktúry obyvateľstva	15
1.1.5	Ekonomická základňa	20
1.1.5.1	Štruktúra pôdneho fondu	20
1.1.5.2	Trh práce	20
1.1.5.3	Majetok a rozpočet obce	26
1.1.6	Infraštruktúra	28
1.1.6.1	Sociálna infraštruktúra	28
1.1.6.2	Domový a bytový fond	29
1.1.6.3	Technická, environmentálna a informačná infraštruktúra ..	29
1.1.6.4	Dopravná infraštruktúra	30
1.1.7	Cestovný ruch	30
1.1.8	Kultúrny a komunitný život	31
1.1.9	Environmentálne pomery	31
1.2	Výsledky ankety obyvateľov a podnikateľov	32
1.3	Ex-post hodnotenie PHSR obce Dolný Ohaj 2007 – 2013	39
1.4	SWOT analýza obce	40
1.5	Problémová analýza	42
2	STRATEGICKÁ ČASŤ	45
2.1	Vízia obce	45
2.2	Prioritné oblasti, globálne a špecifické ciele rozvoja obce	45
3	PROGRAMOVÁ ČASŤ	48
3.1	Akčný plán opatrení a projektov obce na roky 2014 – 2020	49
3.2	Súbor ukazovateľov, výsledkov a dosahov	49
3.3	Súhrnný prehľad projektových zámerov obce Dolný Ohaj na roky 2014 – 2020	51
4	REALIZAČNÁ ČASŤ	53
5	FINANČNÁ ČASŤ	54
6	ZÁVER	56
7	LITERATÚRA	57

0 ÚVOD

Zmenou spoločensko-ekonomického systému a najmä presunom viacerých kompetencií z pôsobnosti okresných úradov na obce sa na miestne samosprávne orgány presúvajú i rozhodnutia, akým smerom sa ich vývoj a rozvoj bude uberať.

Zákon o podpore regionálneho rozvoja č. 539/2008 Z. z. ako jeden zo základných dokumentov podpory regionálneho rozvoja územia definuje program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce (ďalej PHSR). PHSR je strednodobý programový dokument, ktorý je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v národnej stratégii a zohľadňuje ciele a priority v programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja vyššieho územného celku, na území ktorého sa obec nachádza a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie obce.

Tento programový dokument je v súlade s existujúcimi dokumentmi vyššej hierarchickej úrovne:

- Zákon č. 309/2014 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja,
- Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2014 – 2020,
- Aktualizácia Národnej stratégie regionálneho rozvoja (2014),
- Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001) v znení KURS 2011,
- Program rozvoja vidieka SR na programové obdobie 2014 – 2020,
- Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja 2008 – 2015,
- Stratégia rozvoja cestovného ruchu Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2006 – 2013,
- Územný plán VÚC Nitrianskeho kraja (1998, 1995),
- Záväzná časť územného plánu VÚC Nitrianskeho kraja (2012).

PHSR obce Dolný Ohaj nadväzuje aj na ďalšie dokumenty vypracované v predchádzajúcom programovom období:

- PHSR združenia obcí Termál na roky 2007 – 2013 (Dubcová, Kramáreková, Oremusová, 2007),
- PHSR obce Dolný Ohaj (Dubcová, Kramáreková, Oremusová, 2007),
- Územný plán sídelného útvaru Dolný Ohaj (Supuka, 1999),
- Program odpadového hospodárstva obce Dolný Ohaj na roky 2011 – 2015,
- Komunitný plán sociálnych služieb obce Dolný Ohaj 2010 – 2015,
- Stratégia integrovaného rozvoja mikroregiónu Termál (Heidema a kol., 2007).

Ďalšie relevantné informačné zdroje, ktoré boli použité v procese tvorby tohto dokumentu, sú uvedené v jeho záverečnej kapitole.

PHSR obce Dolný Ohaj treba chápať ako koncepčný dokument identifikujúci nielen hlavné problémy rozvoja obce ale i opatrenia, ktoré by mali k riešeniu týchto problémov prispieť, je podkladom pre naplnenie potrieb obyvateľov obce prostredníctvom rozvojových zámerov.

Vypracovanie a aktualizácia tohto programového dokumentu znamená, že obec sa môže zapojiť do procesu využitia nielen verejných prostriedkov ale aj prostriedkov EÚ (Zamkovský, red., 2004).

1 ANALYTICKÁ ČASŤ

1.1 SITUAČNÁ ANALÝZA

1.1.1 VYMEDZENIE ÚZEMIA

Obec Dolný Ohaj **leží** v severnej časti okresu Nové Zámky, rozkladajúc sa na Podunajskej pahorkatine, z ktorej na územie zasahujú jej tri oddiely. Centrálnu časť zaberá Hronská pahorkatina prostredníctvom Vojnickej pahorkatiny so zasahujúcou časťou Hurbanovské terasy. Západnú časť obce vyplňa Nitrianska niva prostredníctvom Dolnonitrianskej nivy a východnú časť tvorí Hronská pahorkatina zastúpená Bešianskou pahorkatinou. Obec je zároveň súčasťou Združenia obcí Termál (ZO Termál, Mikroregión Termál), ktorý vznikol 4. októbra 1999 ako záujmové združenie obcí v okolí Termálneho kúpaliska Podhájska združujúc v súčasnosti obce Podhájska, Bardoňovo, Čechy, Dedinka, Dolný Ohaj, Hul, Kolta, Maňa, Pozba, Radava, Trávnica, Vlkaš a Veľké Lovce.

Tvar obce je pretiahnutý v smere západ – východ. Obec Dolný Ohaj susedí na severe a severovýchode s obcou Hul a na juhovýchode s obcou Veľké Lovce. Na juhu hraničí s obcou Bešeňov, na juhozápade s obcou Bánov a na západe prostredníctvom Nitrianskeho Hrádku s mestom Šurany. Na severozápade sú susednou obcou Úľany nad Žitavou.

Obec je priestorovo naviazaná na severojužnú os, ktorú tvorí cesta II/511 Dvory nad Žitavou – Vráble. Popri severnom okraji intravilánu prechádza obcou cesta II/580 Šurany – Kalná nad Hronom, prepájajúca cestu I/75 Šaľa – Nové Zámky a cestu I/51 Nitra – Levice.

Veľkosťou plochy územia ako i počtom obyvateľov patrí obec Dolný Ohaj k stredne veľkým obciam okresu Nové Zámky a Mikroregiónu Termál. Celková **rozloha obce** je 17,03 km². **Počet obyvateľov** k 31.12.2014 dosiahol 1 576 osôb pri priemernej hustote 93 obyvateľov/km².

1.1.2 PRÍRODNÉ POMERY

Prírodné podmienky obce najvýraznejšie podmieňujú **geologické pomery a reliéf**. Obec v zmysle regionálneho geologického členenia zaraďujeme do Podunajskej panvy, ktorá patrí medzi vnútrohorské panvy a kotliny, ktorých vývoj spadá predovšetkým do obdobia neogénu. Do územia zasahuje prostredníctvom trnavsko-dubnickej panvy, ktorej nižšou jednotkou je na území Komjatická priehlbina. Podložie priehlbiny tvoria treťohorné neogénne sedimenty, ktoré sa tu usadzovali najskôr v morskom prostredí a následne v sladkovodnom deltovitom prostredí. Zastúpené sú ílovitými sedimentmi s polohami jemnozrnných až strednozrnných kremítych pieskov a štrkov. Neogénne vrstvy sedimentov sú v území prekryté kvartérnymi sedimentmi, ktoré tvoria v nadväznosti na vodné toky v západnej časti územia prevažne nívne humózne hliny alebo hlinito-piesčité až štrkovito-piesčité hliny dolinných nív. V centrálnej časti zastupujú fluvialne sedimenty piesky, piesčité štrky až piesky v terasách s pokryvom spraší, sprašových hĺn alebo svahovín. Východné časti územia budujú eolické sedimenty v zastúpení spraší a piesčitých spraší, vápnitých sprašovitých a nevápnitých

sprašových hĺn. Vzhľadom na geologickú stavbu je územie chudobné na nerastné suroviny, z ktorých sú zastúpené iba ložiská štrkov a pieskov, ktoré však nie sú priemyselne využívané.

Územie obce je súčasťou Podunajskej pahorkatiny, ktorá je celkom Podunajskej nížiny. Samotná Podunajská pahorkatina je v centrálnej časti obce zastúpená oddielom Hronská pahorkatina prostredníctvom pododdielu Vojnická pahorkatina a jej časti Hurbanovské terasy. Západnú časť územia tvorí Nitrianska niva prostredníctvom pododdielu Dolnonitrianska niva a východnú časť územia vyplňa opäť Hronská pahorkatina prostredníctvom Bešianskej pahorkatiny. Reliéf Hronskej pahorkatiny má charakter nížinných pahorkatín, ktoré sú na území mierne až stredne členité. Zastúpené sú prevažne širokými plochými chrbtami, oddelenými úvalinovitými dolinami. Nitrianska niva, zasahujúca do územia prostredníctvom pododdielu Dolnonitrianskej nivy, je výtvorom eróznio-akumulačnej činnosti rieky Nitry a jej prítokov s plytkými depresiami na miestach starých korýt a meandrov. Nadmorské výšky sa na území pohybujú od 115 do 172 m.

Z klimatického hľadiska leží obec v teplej klimatickej oblasti v suchej podoblasti v teplom suchom okrsku s miernou zimou, s teplotou v januári nad $-3\text{ }^{\circ}\text{C}$ a s dlhším slnečným svitom (vo vegetačnom období nad 1500 hod.). Z klimaticko-geografického hľadiska je územie zaradené do subtypu teplej nížinnej klímy s priemernými teplotami v januári $-1\text{ }^{\circ}\text{C}$ až $-4\text{ }^{\circ}\text{C}$, s priemernými teplotami v júli $20,5\text{ }^{\circ}\text{C}$ až $19,5\text{ }^{\circ}\text{C}$ a s priemernými ročnými zrážkami 530 až 650 mm.

Pri charakteristike **vodstva** je podstatné začlenenie obce do povodia rieky Žitavy, ktorá je hlavným recipientom územia a preteká jeho západným okrajom smerom zo severu na juh. V strednej časti územia je vytvorený prevádzací kanál s riekou Nitrou. Ďalším vodným tokom nižšieho rádu je potok Chrenovka, pretekajúci západnou časťou intravilánu a potok Lagáň, pretekajúci východným okrajom územia. Najvyššie vodné stavy a prietoky dosahujú vodné toky územia v marci až v apríli. V obci sa nachádza umelá vodná plocha s rozlohou asi 1 ha, ktorá je využívaná pre športové rybárstvo. Zároveň plní i funkciu požiarnej nádrže.

Z pôdných typov prevládajú vo východnej časti územia černozeme hnedozemné na sprašiach a karbonátových nivných sedimentoch, predstavujúce stredne ťažké pôdy. V západnej a južnej časti obce nachádzame čiernice glejové a čiernice modálne na karbonátových a nekarbonátových sedimentoch, tvoriace stredne ťažké až ťažké pôdy. Ostrovčekovité sa v najzápadnejšej časti územia vyskytujú pseudogleje modálne na sprašových a polygénnych hlinách, zastupujúce veľmi ťažké pôdy. **Pôdne druhy** reprezentujú na prevažnej časti územia hlinopiesočnaté a piesočnaté pôdy.

Potenciálnu prirodzenú **vegetáciu** tvoria pozdĺž vodných tokov jaseňovo-brestovo-dubové lesy, na sprašových terasách dubovo-hrabové panónske lesy a na sprašových pahorkatinách dubové a dubovo-cerové lesy. Väčšina územia je v súčasnosti výrazne odlesnená a intenzívne poľnohospodársky využívaná, s čím súvisí skutočnosť, že z pôvodných lesov sa zachovali iba fragmenty so zmeneným druhovým zložením a s dominantným zastúpením kultúry agáta bieleho. Zo **živočíšstva** prevažujú druhy kultúrnej stepi a na vodné toky sú viazaní zástupcovia fauny vŕd, močiarov a ich brehov.

V západnej časti územia sa nachádzajú dve **chránené územia**, zaradené do štátneho zoznamu osobitne chránených častí prírody SR, ktoré majú charakter prírodných pamiatok – Potok Chrenovka a Meander Chrenovka. Prírodná pamiatka Potok Chrenovka má celkovú rozlohu 25,8845 ha a za chránený bol vyhlásený v r. 1984. Predmetom ochrany je zachovanie jedného z posledných neregulovaných vodných tokov v okrese Nové Zámky s fragmentmi prirodzených porastov. Prírodná pamiatka Meander Chrenovky má celkovú výmeru 0,9607 ha a za chránený bol vyhlásený v r. 1984 za účelom ochrany uzavretého, osamostatneného meandra potoka Chrenovka s brehovými porastmi. Obe chránené územia predstavujú významné prírodné segmenty v poľnohospodárskej krajine. Do územia obce zasahuje aj chránené územie európskeho významu zaradené do zoznamu NATURA 2000 - Chránené

vtáčie územie Dolné Považie. Dané CHVÚ sa rozkladá na celkovej ploche 35 907 ha vo viacerých obciach okresov Nové Zámky a Komárno. Predmetom ochrany je výskyt živočíšnych druhov viazaných na rovinaté a mokradňové biotopy ako napr. kaňa močiarna (*Circus aeruginosus*), ľabtuška poľná (*Anthus campestris*) či strakoš kolesár (*Lanius minor*).

1.1.3 Z HISTÓRIE OBCE

Územie obce bolo osídlené v období neolitu (mladšia doba kamenná), čoho dôkazom je sídlisko železovskej kultúry. Obdobie enolitu (neskorá doba kamenná) je zase doložené hrobovým nálezom kanelovanej keramiky, ktorá je dôkazom bádenskej kultúry. Z ďalších náleзов boli zaujímavé tiež hroby potvrdzujúce slovanské sídlisko a pohrebisko z doby veľkomoravskej i veľkomoravskej ríše.

Prvá písomná zmienka o obci pochádza z r. 1293, kedy väčšina územia majetkovo patrila tunajším zemanom a menšia časť okolitým zemianskym rodinám. V nasledujúcich obdobiach patrila viacerým majiteľom: Mariássyovcom, Festeticsovcom, Szemereovcom a i. Počas stredoveku bolo územie poznamenávané vojenskými vpádmi, ktoré boli najničivejšie v čase tureckých vojen počas 17. stor. Vplyv tureckej nadvlády bol ukončený v r. 1685 cisárskymi jednotkami pod vedením Karola Lotrinského a počas nasledujúceho 18. stor. bola vyľudnená obec osídľovaná obyvateľstvom z blízkeho okolia i z Moravy. V hospodárstve v danom období prevažovalo trojpoľné hospodárstvo a remeselná výroba.

V roku 1601 tvorilo obec 37 domov, v r. 1715 mala 3 zemanov a 6 daňovníkov a v roku 1828 tu bolo spolu s obcou Veľký Ohaj 147 domov a 980 obyvateľov. Dominantou hospodárstva obce bolo poľnohospodárstvo.

Od začiatku 19. stor. sa silnejšie uplatňujú prvky kapitalistickej výroby, čo sa prejavuje v obchodnej politike, v priemyselnej výrobe i v doprave. Kapitalistické vzťahy sa začínajú naplno rozvíjať po revolučných rokoch 1848-49, kedy boli urbáriálni poddaní oslobodení od feudálnych povinností. V r. 1894 postavili v obci liehovar a škrobáreň a taktiež tu bol inštalovaný valcový mlyn. V poľnohospodárskej výrobe pretrvávalo pestovanie tradičných plodín (obilniny, zemiaky, kukurica) a zavádza sa pestovanie cukrovej repy. Obdobie bolo poznamenané zostrujúcim sa maďarizačným útlakom slovenského obyvateľstva, ktorý bol potlačený až po I. svetovej vojne rozpadom Rakúsko-Uhorska a vznikom prvej Československej republiky. S týmto obdobím sa viaže štrajkové hnutie poľnohospodárskych robotníkov. V období r. 1938-45 bola obec násilne pripojená k Maďarsku. Po II. svetovej vojne nastáva intenzívna obnova zničeného hospodárstva a poľnohospodárskych podnikov. Ďalším prelomovým obdobím bol pád komunistického režimu v r. 1989, ktorý podmienil prechod z centrálne riadeného hospodárstva na trhové hospodárstvo a vzniká súkromný sektor.

Z obce Dolný Ohaj pochádza aj niekoľko **významných osobností**, ktorí svoje nadanie a vzdelanosť využívali v prospech slovenského národa, a ktorí na svoju rodnú obec, na svoj rodný kraj ani po rokoch nezabúdali:

JUDr. Vojtech Bacho ako vyštudovaný právnik nastúpil v roku 1959 na prokuratúru, kde pracoval 10 rokov. Neskôr pôsobil na Ministerstve spravodlivosti ako odborník v justičnej legislatíve, odkiaľ však v roku 1970 musel dôvodu politických zmien odísť. Pôsobil v niekoľkých štátnych podnikoch ako podnikový právnik a v roku 1990 sa vrátil pracovať na Ministerstvo spravodlivosti SR. Za generálneho prokurátora SR bol vymenovaný Slovenskou národnou radou 28. augusta 1990 a tento post zastával do 9. novembra 1994. Má významné zásluhy v oblasti zakotvenia prokuratúry v Ústave Slovenskej republiky ako nezávislej ústavnej inštitúcie na jej nezávislosti na politickej moci.

Generálmajor prof. PhDr. František Hatala, CSc. pracoval v závode Cikta v Nových Zámkoch. V r. 1947 nastúpil na vojenskú základnú službu, kde absolvoval poddôstojnícku

školu a kurz osvetových poddôstojníkov. V r. 1949 sa stal frekventantom Školy na dôstojníkov pechoty v zálohe v Miloviciach a následne bol vymenovaný za podporučíka. V r. 1949-1950 pôsobil ako politický pracovník na Vojenskej škole J. Žižku v Spišskej Novej Vsi a 1.10.1950 bol povýšený na nadporučíka. V r. 1952-1953 absolvoval Ústrednú politickú školu v Prahe, 31.2.1952 bol povýšený na kapitána, 31.3.1953 do hodnosti štábného kapitána, 22.6.1953 bol prevezený do hodnosti majora a v r. 1953 prevzal funkciu zástupcu veliteľa pre politické veci. V r. 1956 bol vyslaný na Vojenskú politickú akadémiu (VPA) v Prahe, kde bol 1.7.1957 povýšený na podplukovníka. V júli 1959 získal funkciu staršieho učiteľa na Vojenskej akadémii A. Zápotockého v Brne, v r. 1960-1962 vykonával funkciu náčelníka Katedry straníckopolitickej práce VA AZ, popri ktorej absolvoval externé dvojročné postgraduálne štúdium pedagogiky na VPA v Prahe. V r. 1962 absolvoval štúdium vedeckej ašpirantúry na VPA V.I. Lenina v Moskve a 1.10.1966 bol povýšený na plukovníka. V r. 1969 sa stal prodekanom pre učebnú a výchovnú činnosť, v r. 1971 bol zvolený za poslanca Národného výboru mesta Bratislava a 1.10.1978 bol prezidentom ČSSR vymenovaný do hodnosti generálmajora. V r. 1975 získal vedecko-pedagogický titul docent v odbore pedagogika a 28.3.1981 bol dekrétom prezidenta menovaný za profesora.

Doc. PaedDr. Ladislav Navrátil, CSc. - pôsobil ako učiteľ na Základnej deväťročnej škole vo Veľkých Lovciach a neskôr ako pedagóg na Katedre slovenského jazyka a literatúry Pedagogickej fakulty v Trnave Univerzity Komenského v Bratislave. Taktiež pracoval ako pedagóg na Katedre slovenského jazyka a literatúry Pedagogickej fakulty v Nitre (neskôr na Katedre slovenského jazyka a literatúry Fakulty humanitných vied UKF v Nitre). Najskôr pracoval v oblasti literatúry (staršia slovenská literatúra), neskôr sa venoval zvukovej a morfolologickej rovine slovenského jazyka.

Prof. Ing. Ján Lisý, PhD. - dekan Národohospodárskej fakulty Ekonomickej univerzity v Bratislave a vedúci oddelenia makroekonómie, člen viacerých redakčných rád (napr. *Ekonomika a spoločnosť*, *Ekonomická revue*).

1.1.4 DEMOGRAFICKÉ POMERY

Rozvoj územia výrazne ovplyvňuje ľudský potenciál, ktorý je odrazom dlhodobého populačného a hospodárskeho vývoja obce. K základným demografickým charakteristikám patrí špecifický demografický pohyb obyvateľstva a jeho štruktúry. Základné demografické ukazovatele obce Dolný Ohaj sú dokumentované v tab. 1.

Tab. 1 - Základné demografické ukazovatele obce Dolný Ohaj

Územie	Plocha v km ²	Počet obyvateľov					Index rastu			Hustota zaľudnenia na km ²
		r. 1991	r. 2001	r. 2011	r. 2014	z toho ženy	2001/ 1991	2011/ 2001	2014/ 1991	
Dolný Ohaj	17,03	1763	1671	1 600	1576	797	94,78	95,75	89,39	93
ZO Termál	213,09	15686	14886	13981	13604	6 941	94,9	93,92	86,73	64
okr. N. Zámky	1347,06	153474	149165	144 417	142317	73395	97,19	96,82	92,73	106
NSK	6343,72	715917	714602	690311	686662	353104	99,7	96,60	95,91	108
SR	49036	5274335	5379455	5 397 036	5421349	2779021	101,99	100,33	102,79	110

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 1991, 2001, 2011, KS ŠÚ Nitra, 2015

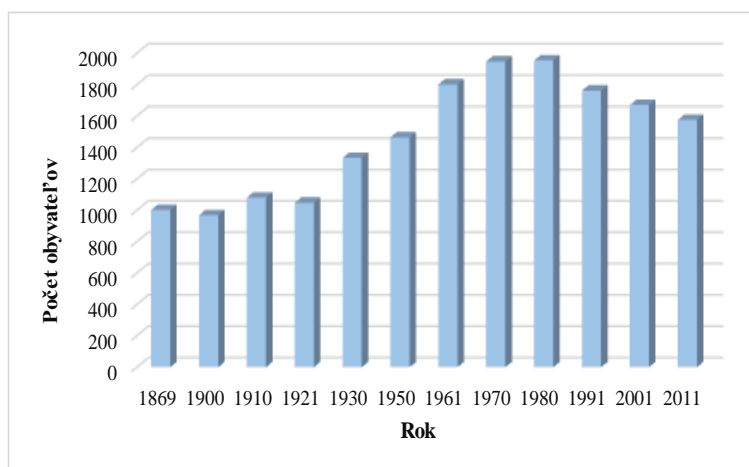
Obec Dolný Ohaj počtom obyvateľov patrí medzi väčšie a zaľudnenejšie obce Nitrianskeho samosprávneho kraja. Hustota obyvateľov dosahuje 93 obyvateľov na 1 km², čo je však pod priemerom okresu Nové Zámky (106 obyvateľov na km²) a NSK (108 obyvateľov na km²) ako i Slovenskej republiky (110 obyvateľov na km²).

1.1.4.1 Vývoj počtu obyvateľstva

V roku 2014 žilo v obci Dolný Ohaj 1576 obyvateľov. Tento stav bol dosiahnutý nerovnomerným vývojom. Vo vývoji počtu obyvateľov (tab. 2, graf 1) môžeme sledovať niekoľko období. Prvé obdobie od r. 1869 do r. 1910 je charakteristické rastom počtu obyvateľov. V druhom období, typickom nerovnomerným vývojom, kedy sa striedali obdobia rastu s obdobiami poklesu spôsobené I. sv. vojnou, kompenzačným zákonom vojny, hospodárskou krízou a II. sv. vojnou, bol tiež zaznamenaný rast počtu obyvateľov. Tretie obdobie je typické progresívnym vývojom, kedy počet obyvateľov rástol do roku 1961 s maximom v počte 1802 osôb. Od tohto roku nastáva prudký pokles počtu obyvateľov do roku 1991, kedy sa mení na mierny pokles až po súčasnosť.

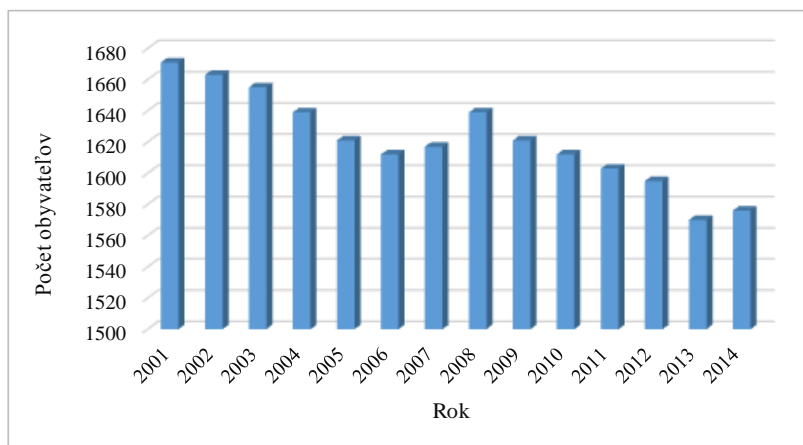
Tab. 2 a graf 1 - Vývoj počtu obyvateľov obce Dolný Ohaj podľa sčítaní ľudu (r. 1869 - 2011)

Rok	Počet obyvateľov	
	Dolný Ohaj	ZO Termál
1869	1 002	10 369
1900	969	12 485
1910	1 081	13 360
1921	1 048	14 011
1930	1 334	16 681
1950	1 465	16 547
1961	1 802	19 171
1970	1 949	19 151
1980	1 955	18 142
1991	1 763	15 294
2001	1 671	14 548
2011	1 600	14 087

Zdroj: Retrospektívny lexikón obcí 1850-1970, Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 1980, 1991, 2001, 2011, ŠÚ SR, 2015, *spracované autormi*

Graf 2 - Vývoj počtu obyvateľov obce Dolný Ohaj v období rokov 2001 - 2014

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, *spracované autormi*

Vývoj počtu obyvateľov obce po roku 2001 bol opäť charakteristický nerovnomerným vývojom, v ktorom sa striedalo obdobie poklesu (r. 2001 - 2006) s krátkym obdobím rastu počtu obyvateľov (r. 2007 - 2008), pričom sa znížil stav obyvateľstva o 95 osôb. Tento vývoj dobre dokumentuje medziročná dynamika (tab. 3).

Medziročný index rastu dosiahol najnižšiu hodnotu 98,43 % (r. 2013), čím nastal pokles o 25 osôb oproti roku 2012. Rok 2014 je charakteristický nárastom počtu obyvateľov (graf 2).

Tab. 3 - Vývoj počtu obyvateľov a medziročného indexu rastu/poklesu obyvateľov v obci Dolný Ohaj v období rokov 2001 - 2014

Rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
	Počet obyvateľov													
Dolný Ohaj	1671	1663	1655	1639	1621	1612	1617	1639	1621	1612	1603	1595	1570	1576
Územie	Medziročný index rastu/poklesu													
Dolný Ohaj	100	98,00	99,52	99,03	98,90	99,44	100,31	101,36	98,90	99,44	99,44	99,50	98,43	100,38
ZO Termál	100	99,59	99,4	99,5	99,21	99,41	99,14	99,47	99,72	99,68	98,7	99,28	99,16	99,55
okres N. Zámky	100	99,17	99,75	99,75	99,80	99,66	99,68	99,74	99,80	99,68	99,06	99,60	99,53	99,55
NSK	100	99,74	99,82	99,94	99,88	99,83	99,92	99,95	99,90	99,87	97,84	99,83	99,75	99,75
SR	100	99,56	100,02	100,09	100,08	100,08	100,14	100,21	100,23	100,19	99,43	100,12	100,09	100,10

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, spracované autormi

V súčasnosti patrí obec Dolný Ohaj podľa počtu obyvateľov k stredne veľkým obciam Združenia obcí Termál i okresu Nové Zámky.

1.1.4.2 Dynamika obyvateľstva

Významnou charakteristikou obyvateľstva je jeho dynamika, založená na prirodzenej a migračnej mobilite, výsledkom ktorej je celkový prírastok alebo celkový úbytok obyvateľstva. V roku 2014 sa celkový pohyb obyvateľstva prejavil pozitívnym vývojom – prírastkom obyvateľstva s hodnotou 3,82 ‰ (tab. 4).

Tab. 4 - Pohyb obyvateľstva obce Dolný Ohaj (r. 2014)

Obec	Natalita		Mortalita		Prirodzený prírastok/úbytok		Imigrácia		Emigrácia		Migračný prírastok/úbytok		Celkový prírastok/úbytok	
	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰	abs.	‰
Dolný Ohaj	15	9,54	12	7,64	3	1,91	28	17,82	25	15,91	3	1,91	6	3,82
ZO Termál	110	8,08	180	13,22	-70	-5,14	201	14,76	246	18,07	-45	-3,30	-115	-8,45
okres NZ	1183	8,3	1667	11,69	-484	-3,40	989	6,94	1152	8,08	-163	-1,14	-647	-4,54
NSK	6046	8,82	7642	11,14	-1596	-2,33	3276	4,78	3420	4,99	-144	-0,21	-1740	-2,54
SR	55033	10,16	51346	9,48	3687	0,68	5357	0,99	3644	0,67	1713	0,32	5400	1,00

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, spracované autormi

Prirodzená mobilita je tvorená dvomi základnými procesmi – narodením a zomretím. Vývoj natality od roku 2001 mal kolísavý trend. Priemerne sa v sledovanom období rokov 2001 – 2014 každoročne narodilo 12 detí. Najväčší počet detí (17) sa narodil v roku 2004 a v roku 2014, kedy sa v obci narodilo 15 detí. Nízky počet živonarodených detí bol v roku

2009 (7) a v roku 2013, kedy sa narodilo 8 detí. Tabuľka 5 vyjadruje aj počet živonarodených detí v prepočte 1000 obyvateľov stredného stavu počtu obyvateľov. Hrubá miera živorodenosti sa pohybovala v rozpätí 4,33 (r. 2009) až 10,30 (r. 2004) živonarodených detí na 1000 obyvateľov. V roku 2014 hrubá miera živorodenosti dosiahla hodnotu 9,54 ‰. V porovnaní so Združením obcí Termál (7,54 ‰), okresom Nové Zámky (8,30 ‰), NSK (8,82 ‰) miera živorodenosti v obci vykazuje pozitívnejší vývoj, avšak v porovnaní s priemerom SR (10,16 ‰) zase negatívnejší vývoj. Nižšia natalita je prepojená so súčasným demografickým správaním mladého obyvateľstva, u ktorého sa pôrodnosť žien posúva do vyšších vekových kategórií a v rodinách je plánovaný nižší počet detí (1 až 2).

Tab. 5 - Vývoj živonarodených detí v obci Dolný Ohaj v období rokov 2001 - 2014

Územie	m.j.	Rok													
		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Dolný Ohaj	abs.	13	12	13	17	11	12	12	14	7	13	13	12	8	15
	‰	7,78	7,18	7,88	10,30	6,76	7,45	7,43	8,62	4,33	8,06	8,09	7,5	5,06	9,54
ZO Termál	abs.	112	128	118	119	102	114	97	98	110	132	105	108	92	103
	‰	7,52	8,66	8,03	8,13	7,01	7,88	6,76	6,89	7,78	9,32	7,52	7,78	6,68	7,54
okr. NZ	‰	7,80	8,22	8,04	7,90	7,97	8,07	8,09	8,60	9,32	8,91	9,05	8,08	7,78	8,30
NSK	‰	8,10	8,14	8,25	8,33	8,62	8,51	8,58	9,21	9,62	9,27	9,67	8,72	8,47	8,82
SR	‰	9,46	9,45	9,61	9,99	10,10	10,00	10,09	10,61	11,30	11,13	11,27	10,27	10,13	10,16

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, spracované autormi

Druhým základným procesom prirodzeného pohybu obyvateľstva je úmrtnosť (mortalita), ktorá dosahuje vyššie hodnoty ako je počet živonarodených detí (graf 3), čo spôsobuje zníženie počtu obyvateľov. V sledovanom období rokov 2001-2014 v obci priemerne ročne zomrelo 25 obyvateľov (tab. 6). Najvyššia úmrtnosť bola v rokoch 2008, 2009 a v roku 2013, kedy zomrelo 32-35 ľudí. Vývoj úmrtnosti je značne nerovnomerný a je úzko prepojený so staršími vekovými skupinami obyvateľstva.

Hrubá miera úmrtnosti v sledovanom období sa pohybuje v rozpätí 21,54 ‰ (r. 2008) po 7,64 ‰ (r. 2014). V roku 2014 zomrelo 12 osôb. V porovnaní s Mikroregiónom Termál (13,18 ‰), okresom Nové Zámky (11,69 ‰) a NSK (11,14 ‰) je miera úmrtnosti v obci nižšia (tab. 6). Hrubá miera úmrtnosti dosahuje nižšie hodnoty i v porovnaní s priemerom SR.

Tab. 6 - Vývoj mortality (zomretých) v obci Dolný Ohaj v období rokov 2001 - 2014

Územie	m.j.	Rok													
		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Dolný Ohaj	abs.	18	24	14	23	28	22	25	35	34	28	23	13	32	12
	‰	10,61	14,36	8,49	13,94	17,2	13,66	15,48	21,54	21,03	17,36	14,31	8,13	20,22	7,64
ZO Termál	abs.	223	197	195	207	201	196	209	223	219	235	195	203	205	180
	‰	14,88	13,31	13,25	14,14	13,82	13,57	14,57	15,66	15,44	16,62	13,96	14,62	14,88	13,18
okr. NZ	‰	12,32	11,26	11,45	11,49	11,52	11,92	12,28	11,97	12,19	12,10	11,41	11,92	11,97	11,69
NSK	‰	11,18	10,90	11,03	10,68	11,21	11,29	11,40	11,41	11,19	11,12	10,98	11,17	10,97	11,14
SR	‰	9,62	9,58	9,71	9,63	9,93	9,89	9,98	9,84	9,77	9,84	9,62	9,70	9,63	9,48

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, spracované autormi

V prirodzenom pohybe obyvateľov (tab. 7, graf 3) dlhodobo prevláda úmrtnosť nad pôrodnosťou, v dôsledku čoho je do roku 2013 charakteristický prirodzený úbytok. Najnižší prirodzený úbytok obyvateľstva bol v rokoch 2003 a 2012 a predstavoval -1 osobu. Rok 2014

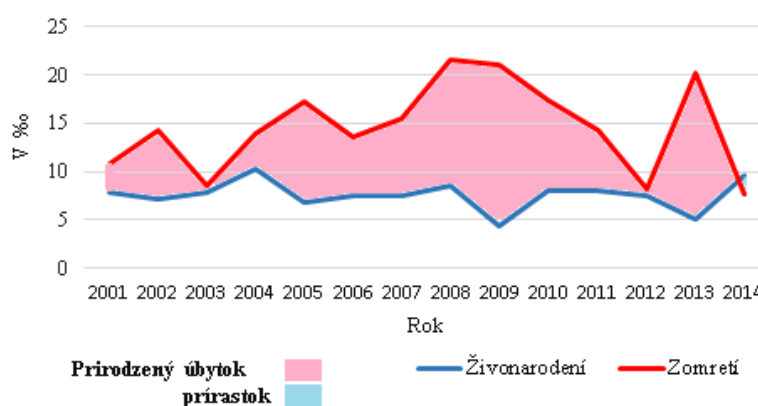
je zlomovým rokom pre obec, po trinástich rokoch prirodzeného úbytku nastupuje prirodzený prírastok obyvateľstva. I keď prirodzený prírastok je nízky, v prepočte na 1000 obyvateľov dosahuje pozitívnejšie hodnoty ako má Združenie obcí Termál (-5,14 ‰), okres Nové Zámky (-3,40 ‰), NSK (-2,33 ‰) ale i Slovensko (0,68 ‰).

Tab. 7 - Vývoj prirodzeného prírastku (úbytku) obyvateľstva obce Dolný Ohaj (r. 2001- 2014)

Územie	m.j.	Rok													
		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Dolný Ohaj	abs.	-5	-12	-1	-6	-17	-10	-13	-21	-27	-15	-10	-1	-24	3
	‰	-2,95	-7,18	-0,61	-3,64	-10,45	-6,21	-8,05	-12,92	-16,73	-9,30	-6,25	-0,63	-15,25	1,91
ZO Termál	abs.	-112	-69	-77	-88	-101	-82	-113	-126	-109	-103	-90	-95	-113	-70
	‰	-7,48	-4,66	-5,23	-6,01	-6,94	-5,68	-7,88	-8,85	-7,68	-7,28	-6,44	-6,84	-8,20	-5,14
okr. NZ	‰	-4,52	-3,04	-3,41	-3,59	-3,55	-3,85	-4,19	-3,37	-2,87	-3,19	-2,36	-3,84	-4,20	-3,40
NSK	‰	-3,08	-2,76	-2,79	-2,36	-2,58	-2,78	-2,82	-2,20	-1,57	-1,85	-1,32	-2,44	-2,50	-2,33
SR	‰	-0,16	-0,13	-0,10	0,35	0,18	0,11	0,11	0,78	1,53	1,28	1,65	0,57	0,51	0,68

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, upravené autormi

Graf 3 - Vývoj prirodzeného prírastku (úbytku) obyvateľstva obce Dolný Ohaj (r. 2001-2014)

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, spracované autormi

Ďalším ukazovateľom dynamiky obyvateľstva je migračný pohyb (tab. 8, graf 4), ktorý sa viaže na zmenu trvalého bydliska. Za obdobie rokov 2001 - 2014 sa do obce prisťahovalo 386 osôb.

Tab. 8 - Vývoj prisťahovaných do obce Dolný Ohaj v období rokov 2001 - 2014

Územie	m.j.	Rok													
		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Dolný Ohaj	abs.	21	30	19	11	19	22	44	64	33	27	15	23	30	28
	‰	12,38	17,95	11,52	6,67	11,68	13,66	27,25	39,39	20,45	16,74	9,38	14,38	19,06	17,82
ZO Termál	abs.	203	229	226	198	206	239	230	310	226	256	209	174	194	201
	‰	13,55	15,48	15,35	13,53	14,16	16,54	16,04	21,77	15,93	18,10	14,96	12,53	14,08	14,71
okr. NZ	‰	5,72	6,82	7,27	7,28	7,59	7,16	7,80	8,06	6,75	6,33	6,60	6,28	6,29	6,94
NSK	‰	3,94	4,46	4,76	5,38	5,31	5,46	6,12	5,91	4,72	4,77	4,64	4,97	4,59	4,78
SR	‰	0,37	0,43	0,48	0,83	0,98	1,04	1,60	1,62	1,17	0,97	0,90	1,00	0,95	0,99

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, upravené autormi

Najvyšší počet prisťahovaných bol v roku 2008, kedy sa do obce prisťahovalo až 64 osôb. Nízky počet prisťahovaných bol v rokoch 2004 (11) a 2011 (15). V ostatných rokoch sa počet prisťahovaných pohyboval v rozpätí 19 - 44 osôb. V prepočte na 1000 obyvateľov, obec dosahovala pomerne vysoké hodnoty v rokoch 2007, 2008, 2009, ktoré sa pohybovali v rozpätí od 20,45 do 39,39 ‰. V porovnaní s priemernými hodnotami okresu Nové Zámky a NSK je tento demografický proces v obci pozitívnejší.

Negatívne na vývoj počtu obyvateľov a jeho štruktúru vplýva emigrácia, čiže presťahovanie sa z obce do inej obce alebo mesta. Za obdobie rokov 2001 - 2014 sa z obce vysťahovalo 329 ľudí. Vývoj počtu vysťahovaných bol rovnomernejší ako vývoj počtu prisťahovaných (graf 4), pohyboval sa v rozpätí 14 - 31 osôb.

V prepočte na 1000 obyvateľov dosahoval počet vysťahovaných hodnoty 8,75 - 19,70 ‰. V roku 2014 sa z obce vysťahovalo 25 obyvateľov. Hrubá miera emigrácie dosiahla vyššie hodnoty ako sú priemerné hodnoty okresu Nové Zámky a NSK (tab. 9).

Prevažná časť imigrantov a emigrantov za hlavné dôvody migrácie označuje nasledovanie rodinného príslušníka, sobáš a bytové dôvody.

Tab. 9 - Vývoj vysťahovaných z obce Dolný Ohaj v období rokov 2001 - 2014

Územie	m.j.	Rok													
		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Dolný Ohaj	abs.	23	26	26	21	20	21	26	21	24	21	14	30	31	25
	‰	13,55	15,56	15,77	12,73	12,29	13,04	16,10	12,92	14,87	13,02	8,75	18,76	19,70	15,91
ZO Termál	abs.	199	221	238	183	220	242	241	259	157	199	190	179	197	246
	‰	13,28	14,94	16,17	12,50	15,12	16,75	16,80	18,19	11,07	14,07	13,60	12,89	14,30	18,01
okr. NZ	‰	6,10	6,69	6,33	6,15	6,06	6,71	6,83	7,31	5,92	6,29	6,43	6,45	6,79	8,08
NSK	‰	3,30	3,54	3,74	3,60	3,93	4,36	4,08	4,25	4,17	4,22	4,40	4,21	4,61	4,99
SR	‰	0,19	0,26	0,22	0,30	0,35	0,32	0,34	0,32	0,37	0,35	0,35	0,37	0,51	0,67

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, upravené autormi

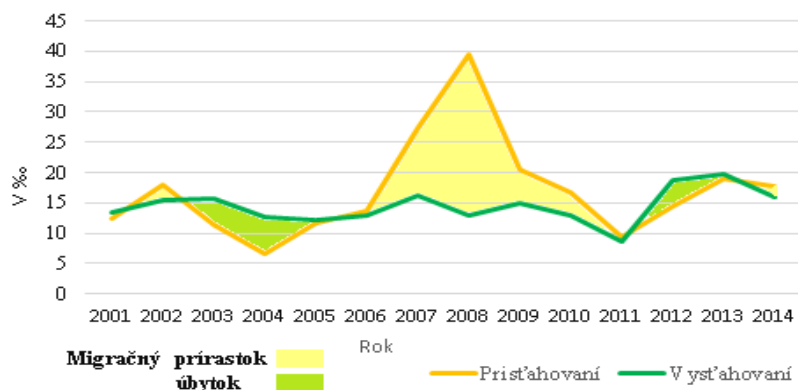
Migračné saldo v sledovanom období rokov 2001 - 2014 bolo pozitívne, do obce sa prisťahovalo o 57 osôb viac ako sa z nej vysťahovalo. V prepočte na 1000 obyvateľov migračné saldo dosahovalo hodnoty v rozpätí od -6,06 (r. 2004) do 26,46 ‰ (r. 2008). V roku 2014 bolo migračné saldo kladné, čo poukazuje na vyšší počet prisťahovaných do obce ako vysťahovaných z obce. Migračný prírastok dosiahol hodnotu 1,91 ‰, čo je pozitívne oproti negatívnym priemerným hodnotám mikroregiónu, okresu a kraja (tab. 10, graf 4).

Tab. 10 - Vývoj migračného prírastku (úbytku) obce Dolný Ohaj v období rokov 2001 - 2014

Územie	m.j.	Rok													
		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Dolný Ohaj	abs.	-2	4	-7	-10	-1	1	18	43	9	6	1	-7	-1	3
	‰	-1,18	2,39	-4,25	-6,06	-0,62	0,62	11,15	26,46	5,58	3,72	0,63	-4,38	-0,64	1,91
ZO Termál	abs.	4	8	-12	15	-14	-3	-11	51	69	57	19	-5	-3	-45
	‰	0,27	0,54	-0,82	1,02	-0,96	-0,21	-0,77	3,58	4,88	4,02	1,36	-0,36	-0,22	-3,29
okr. NZ	‰	-0,38	0,13	0,94	1,13	1,54	0,45	0,97	0,75	0,83	0,03	0,17	-0,17	-0,50	-1,14
NSK	‰	0,64	0,92	1,03	1,79	1,38	1,10	2,04	1,66	0,56	0,56	0,23	0,75	-0,03	-0,21
SR	‰	0,19	0,17	0,26	0,53	0,63	0,72	1,26	1,31	0,81	0,62	0,55	0,63	0,44	0,32

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, upravené autormi

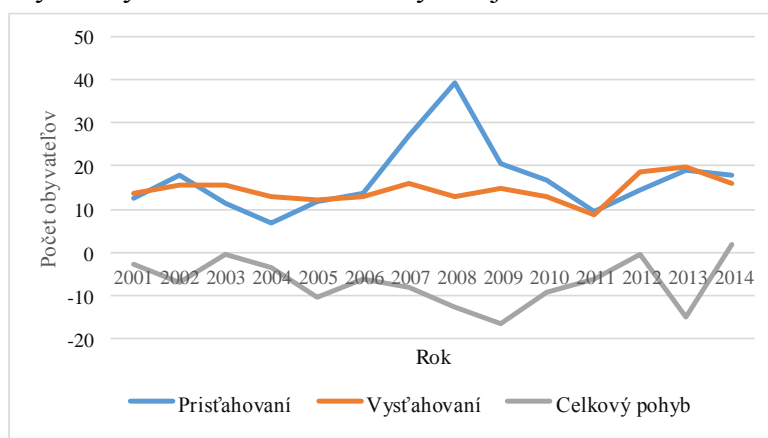
Graf 4 - Vývoj migračného pohybu obyvateľov v obci Dolný Ohaj v (r. 2001 - 2014)

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, spracované autormi

Na základe vyššie prezentovaných indikátorov možno uskutočniť bilanciu celkovej mobility obyvateľov obce Dolný Ohaj, ktorá poukazuje na kolísavý vývoj celkového pohybu obyvateľov, ktorý dosahoval v r. 2001 - 2016 a v r. 2009 - 2013 úbytok obyvateľov (graf 5).

Graf 5 - Vývoj pohybu obyvateľstva v obci Dolný Ohaj v období rokov 2001 - 2014

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, spracované autormi

V ostatných rokoch dosahoval celkový pohyb obyvateľov prírastok. Celkový prírastok obyvateľov i keď nízky (3,81 ‰) bol i v roku 2014. Tento prírastok je pozitívnejší ako sú priemerné hodnoty okresu Nové Zámky a NSK (tab. 11).

Tab. 11 - Vývoj celkového pohybu obyvateľov obce Dolný Ohaj v období rokov 2001 - 2014

Územie	m.j.	Rok													
		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Dolný Ohaj	abs.	-7	-8	-8	-16	-18	-9	5	22	-18	-9	-9	-8	-25	6
	‰	-4,13	-4,81	-4,83	-9,76	-11,10	-5,58	3,09	13,42	-11,10	-5,58	-5,61	-5,02	-15,92	3,81
ZO Termál	abs.	-107	-61	-89	-73	-113	-85	-123	-74	-40	-46	-71	-100	-116	-115
	‰	-7,19	-4,13	-6,06	-4,99	-7,76	-5,87	-8,58	-5,2	-2,83	-3,25	-5,08	-7,2	-8,42	-8,45
okres NSK	‰	-4,52	-3,04	-3,41	-3,59	-3,55	-3,85	-4,19	-3,37	-2,87	-3,19	-2,36	-3,84	-4,20	-4,54
NSK	‰	-3,08	-2,76	-2,79	-2,36	-2,58	-2,78	-2,82	-2,20	-1,57	-1,85	-1,32	-2,44	-2,50	-2,54
SR	‰	-0,16	-0,13	-0,10	0,35	0,18	0,11	0,11	0,78	1,53	1,28	1,65	0,57	0,51	1,00

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, upravené autormi

Súčasná veková štruktúra neumožňuje obci Dolný Ohaj rásť z vnútorných zdrojov, a preto je potrebné vytvárať podmienky pre udržanie mladého obyvateľstva v obci a podmienky pre podporu imigrácie do obce.

Rast alebo pokles vývoja počtu obyvateľov ovplyvňujú ďalšie demografické javy ako sobášnosť a rozvodovosť. Sobášnosť je v obci pomerne nízka (tab. 12).

Tab. 12 - Vývoj počtu sobášov obyvateľov obce Dolný Ohaj v období rokov 2001 - 2014

Územie	m.j.	Rok													
		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Dolný Ohaj	abs.	7	6	6	7	1	3	11	10	9	7	9	6	8	4
	‰	4,19	3,59	3,64	4,24	0,61	1,86	6,81	6,15	5,57	4,34	5,60	3,75	5,06	2,54
ZO Termál	abs.	56	45	47	52	40	58	50	53	58	53	54	52	54	60
	‰	3,76	3,04	3,20	3,55	2,75	4,01	3,49	3,73	4,10	3,74	3,87	3,75	3,92	4,39
okres NZ	‰	4,25	3,87	4,07	4,43	4,26	4,18	4,35	4,70	4,00	3,87	4,07	4,04	4,42	4,72
NSK	‰	4,28	4,30	4,29	4,64	4,44	4,32	4,63	4,74	4,37	4,10	4,23	4,25	4,37	4,62
SR	‰	4,40	4,66	4,83	5,18	4,85	4,81	5,09	5,24	4,87	4,68	4,75	4,81	4,71	4,94

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, upravené autormi

Stav sobášnosti je v obci odrazom nízkeho počtu mladých ľudí a staršej vekovej štruktúry obyvateľov (tab. 14) ako i trendov, ktoré nastúpili v slovenskej populácii. Mladí ľudia uzatvárajú sobáše prevažne vo vyšších vekových kategóriách ako 25-29-roční, resp. 34-39-roční a mnohí z nich preferujú spolužitie mimo manželstva. V obci sa priemerne za rok realizuje 6 - 7 sobášov. Maximálny počet sobášov bol v rokoch 2007 a 2008, kedy sa zosobášilo 11 a 10 dvojíc. Vývoj rozvodovosti, i keď nie je vysoká, má negatívny vplyv na rozvoj rodiny. Počet rozvodov v obci sa pohybuje v rozpätí 0 - 7 (tab. 13), čo je pozitívne pri súčasnej sobášnosti.

Tab. 13 - Vývoj rozvodovosti obyvateľov obce Dolný Ohaj v období rokov 2001 - 2014

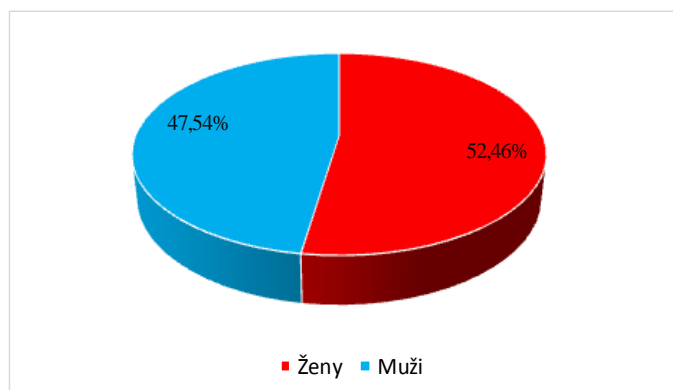
Územie	m.j.	Rok													
		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Dolný Ohaj	abs.	2	2	0	3	1	3	4	3	2	1	2	0	2	7
	‰	1,18	1,20	0,00	1,82	0,62	1,86	2,48	1,85	1,24	0,62	1,25	0,00	1,27	4,46
ZO Termál	abs.	9	15	13	24	14	21	33	27	20	14	29	22	21	26
	‰	0,60	1,01	0,89	1,64	0,96	1,45	2,30	1,90	1,41	0,99	2,08	1,58	1,52	1,90
okr. NZ	‰	2,13	2,53	1,93	2,50	2,42	2,50	2,46	2,54	2,70	2,39	2,38	2,04	2,28	2,11
NSK	‰	1,99	2,37	2,36	2,37	2,33	2,44	2,41	2,52	2,54	2,31	2,21	2,18	2,23	2,04
SR	‰	1,82	2,04	1,99	2,02	2,15	2,36	2,26	2,35	2,34	2,21	2,06	2,03	2,02	1,94

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, upravené autormi

1.1.4.3 Štruktúra obyvateľstva

V štruktúre obyvateľstva podľa pohlavia (tab. 1, graf 6) prevládajú ženy, ktoré sa na celkovej populácii obce podieľajú 52,46 % (r. 2014). Pretože sa dožívajú vyššieho veku ako muži, dominujú hlavne vo vyšších vekových kategóriách. Na prevahu žien v populácii poukazuje i index maskulinity, udávajúci koľko mužov pripadá na 1000 žien. V obci Dolný Ohaj tento ukazovateľ dosahuje 977,42 mužov na 1000 žien.

Graf 6 - Štruktúra obyvateľstva podľa pohlavia v obci Dolný Ohaj (r. 2014)

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, *spracované autormi*

K významným znakom populácie patria štruktúry podľa veku, ktoré môžeme charakterizovať podľa reprodukčných a produktívnych vekových skupín. Pre určenie typu populácie, ktorá zabezpečuje jej reprodukciu z vlastných zdrojov, má významné postavenie štruktúra obyvateľstva podľa reprodukčného veku. Je tvorená 3 základnými skupinami (tab. 14) – obyvateľstvom predreprodukčného veku, ktoré dosahuje 12,56 %, v reprodukčnom veku 15 - 49 rokov je takmer polovica populácie (49,24 %), v poreprodukčnom veku je 38,20 % obyvateľov, čo poukazuje na regresívny typ vývoja populácie obce, ktorá z vlastných zdrojov nezabezpečí jej reprodukciu. Práve nízky podiel detskej zložky 0-14-ročných a rast podielu obyvateľov v reprodukčnom veku a v poreprodukčnom veku poukazuje na starnutie populácie obce, ktoré sa bude do budúcnosti prehĺbovať, ak sa výraznejšie neprejaví externá mobilita.

V porovnaní so Združením obcí Termál populácia reprodukčného veku obce Dolný Ohaj dosahuje mierne vyššie hodnoty (o 0,45 percentuálneho bodu), ale v porovnaní s priemernými hodnotami okresu Nové Zámky, NSK, ale i Slovenska sú tieto hodnoty nižšie. Podobná situácia je i v predreprodukčnom veku. V poreprodukčnom veku obyvateľstvo obce dosahuje nižšie hodnoty ako sú v mikroregióne, ale vyššie priemerné hodnoty ako vykazujú okres, kraj a SR, čo poukazuje na staršiu populáciu obce.

Tab. 14 - Veková štruktúra obyvateľov obce Dolný Ohaj podľa reprodukcie v roku 2014

Územie	Predreprodukčný vek (0-14)		Reprodukčný vek (15-49)		Poreprodukčný vek (50 a viac)	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Dolný Ohaj	198	12,56	776	49,24	602	38,20
ZO Termál	1687	12,40	6637	48,79	5280	38,81
okr. NZ	18154	12,76	70163	49,30	142317	37,94
NSK	91506	13,36	340861	49,77	5421349	36,87
SR	830181	15,31	2726898	50,30	1864270	34,39

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, *spracované autormi*

Podľa produktívneho veku rozčleňujeme obyvateľstvo do 3 skupín. Predproduktívnu zložku obyvateľstva tvoria deti do 14 rokov, ktoré sa na celkovej populácii obce podieľajú 12,56 %. Najpočetnejšia skupina obyvateľstva je obyvateľstvo v produktívnom veku (15-64-roční), ktoré dosahuje viac ako polovicu populácie obce (69,04 %).

V porovnaní so Združením obcí Termál (69,13 %), okresom Nové Zámky (71,43 %), krajom (71,42 %) ale i Slovenskom (70,73 %), populácia obce v produktívnom veku dosahuje nižšie podiely. Obyvateľstvo v poproduktívnom veku (65 a viacroční) dosahuje podiel 18,40 % (tab. 15, graf 7), čím naopak vykazujú vyššie hodnoty ako okres, kraj a SR.

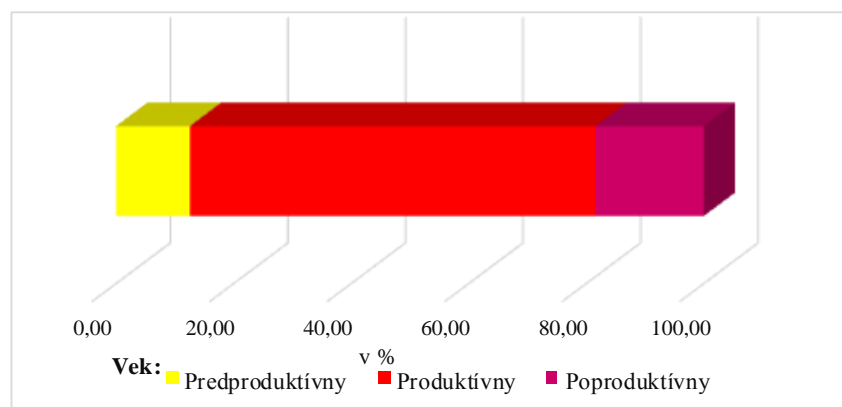
Tab. 15 - Veková štruktúra obyvateľov obce Dolný Ohaj podľa produktivity (r. 2014)

Územie	Predproduktívny vek (0-14)		Produktívny vek (15-64)		Poproduktívny vek (65 a viac)	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Dolný Ohaj	198	12,56	1088	69,04	1576	18,40
ZO Termál	1687	12,40	9404	69,13	2513	18,47
okr. NZ	18154	12,76	101661	71,43	22502	15,81
NSK	91506	13,36	489153	71,42	104263	15,22
SR	830181	15,31	3834289	70,73	756879	13,96

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, *spracované autormi*

Obyvateľstvo v predproduktívnom veku dosahuje vyššie hodnoty ako má priemerné hodnoty Združenie obcí Termál, ale negatívnejšie v prepočte na 100 obyvateľov okresu, kraja a SR. Tento typ štruktúry odzrkadľuje možnosti zapojenia sa na trhu práce a obnovu pracovných zdrojov obce.

Graf 7 - Veková štruktúra obyvateľov obce Dolný Ohaj podľa produktivity (r. 2014)

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, *spracované autormi*

Demografickú situáciu obyvateľstva bližšie charakterizujú vybrané demografické ukazovatele (tab. 16). Index starnutia charakterizuje pomer počtu osôb poproduktívneho veku pripadajúcich na 100 obyvateľov 0 - 14-ročných. V obci pripadá 146,46 obyvateľov poproduktívneho veku na 100 obyvateľov predproduktívneho veku, čo poukazuje na mladšiu populáciu obce ako je mikroregionálna (146,96 %) a staršiu v porovnaní s okresom Nové Zámky (123,95 %), NSK (113,94 %) či SR (91,17 %). Proces starnutia populácie bude naďalej pokračovať a prehľbovať sa. I napriek rôznym problémom však obyvatelia považujú obec za dobré miesto pre svoj život i život svojich rodín.

Index ekonomickej závislosti mladých ľudí, charakterizovaný pomerom obyvateľstva predproduktívneho veku k obyvateľstvu v produktívnom veku, dosahuje hodnotu 18,20 %, ktorá je vyššia ako mikroregionálny (17,94 %) a okresný priemer (17,86 %) a nižšia ako krajský (18,71 %) i celoslovenský priemer (21,65 %).

Výstižným demografickým ukazovateľom populácie je aj index ekonomického zaťaženia, vyjadrujúci pomer obyvateľstva predproduktívneho a poproduktívneho veku k obyvateľstvu v produktívnom veku. Je mierou hospodárskeho zaťaženia prístupného obyvateľstva závislými osobami. V roku 2014 podľa indexu hospodárskej závislosti pripadlo na 100 obyvateľov vo veku 15 – 64 rokov 44,85 závislej osoby. Táto hodnota poukazuje na vyššiu ekonomickú zaťaženosť populácie obce, ako je ekonomická zaťaženosť populácie mikroregiónu, okresu, kraja ale i Slovenska (tab. 16).

Tab. 16 - Vybrané demografické ukazovatele obce Dolný Ohaj (r. 2011)

Územie	Index starnutia v %	Index ekonomickej závislosti mladých ľudí v %	Index ekonomického zaťaženia v %
Dolný Ohaj	146,46	18,20	44,85
ZO Termál	148,96	17,94	44,66
okr. NZ	123,95	17,86	39,99
NSK	113,94	18,71	40,02
SR	91,17	21,65	41,39

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, spracované autormi

Rozvoj obce a využitie pracovných síl do značnej miery ovplyvňuje štruktúra obyvateľstva podľa vzdelania (graf 8, tab. 17), ktorá sa mení v prospech sekundárneho vzdelania, ktoré v r. 2011 malo ukončených 946 osôb, tzn. 59,13%.

Tab. 17 - Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva obce Dolný Ohaj (r. 2011)

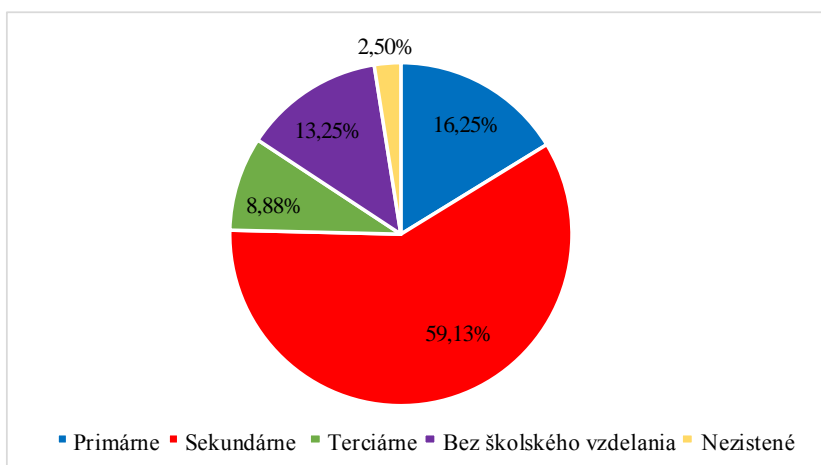
Najvyššie dosiahnuté vzdelanie		Pohlavie		Spolu	
		muži	ženy	abs.	%
Primárne		108	152	260	16,25
Základné		108	152	260	16,25
Sekundárne		468	478	946	59,13
Učňovské (bez maturity)		162	112	274	17,13
Stredné odborné (bez maturity)		89	58	147	9,19
Úplné stredné učňovské (s maturitou)		34	16	50	3,13
Úplné stredné odborné (s maturitou)		159	213	372	23,25
Úplné stredné všeobecné		21	60	81	5,06
Vyššie odborné vzdelanie		3	19	22	1,38
Terciárne		66	76	142	8,88
Vysokoškolské bakalárske		10	22	32	2,00
Vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské		51	53	104	6,50
Vysokoškolské doktorandské		5	1	6	0,38
Vysokoškolské spolu		66	76	142	8,88
Študijný odbor	prírodné vedy	1	1	2	0,13
	technické vedy a náuky I (baníctvo, hutníctvo, strojárstvo, informatika a VT, elektrotechnika, technická. chémia, potravinárstvo)	16	2	18	1,13
	technické vedy a náuky II (textilná výroba, spracovanie kože, dreva, plastov, výroba hudobných nástrojov, architektúra, stavebníctvo, doprava, pošty, telekomunikácie, automatizácia, špec. odb.)	2	5	7	0,44
	poľnohospodársko-lesnícke a veterinárne vedy a náuky	8	6	14	0,88
	zdravotníctvo	4	2	6	0,38
	spoločenské vedy, náuky a služby I (filozofické, ekonomické, politické a právnické vedy, ekonomika a manažment, obchod a služby, SŠ- OA, HA, praktická š., učeb.odb.)	21	34	55	3,44
	spoločenské vedy, náuky a služby II (historické, filologické, pedagogické a psychologické vedy, publicistika a informácie, telovýchova, učiteľstvo, SŠ - gym.)	11	20	31	1,94
	vedy a náuky o kultúre a umení	0	2	2	0,13
	vojenské a bezpečnostné vedy a náuky	0	1	1	0,06
	nezistený	3	3	6	0,38
	Bez školského vzdelania	121	91	212	13,25
Nezistené		22	18	40	2,50
Spolu		785	815	1 600	100

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2011

Nižšie stredné vzdelanie má skončených 26,31% obyvateľov. Stredné vyššie vzdelanie absolvovalo o 6,50 % tzn. 32,81 % bodu viac obyvateľov. Primárne vzdelanie ako najvyššie dosiahnuté vzdelanie má ukončených 16,25 % a terciárne, ktoré je tvorené vysokoškolským vzdelaním absolvovalo 8,88 % obyvateľov obce.

Vzdelanostnú štruktúru dopĺňa obyvateľstvo bez vzdelania (13,25 %), ku ktorému zahrňujeme deti a mládež vzdelávajúcu sa na všetkých typoch škôl. Podiel obyvateľov s nezisteným vzdelaním bol 2,50 %.

Graf 8 - Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva obce Dolný Ohaj (r. 2011)

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2011, spracovali autori

Obyvateľstvo obce Dolný Ohaj je z hľadiska národnostnej štruktúry takmer homogénne. Slovenská národnosť tvorí 98,3 %. Ostatné národnosti žijúce v obci tvoria 1,7 % (tab. 18).

Tab. 18 - Národnostná štruktúra obce Dolný Ohaj (r. 2011)

Územie	Národnosť									
	slovenská		maďarská		česká		rómska		iná a nezistená	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Dolný Ohaj	1642	98,3	9	0,5	5	0,3	7	0,4	8	0,5
ZO Termál	13230	90,9	1110	7,6	65	0,4	94	0,6	52	0,4

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2011

V náboženskej štruktúre obyvateľstva dominuje rímsko-katolícke vyznanie, ku ktorému sa hlási až 95 % obyvateľov obce. Minimálne zastúpenie (0,5 %) má evanjelická cirkev augsburského vyznania a na ostatné vierovyznania pripadá 0,4 %. Bez vyznania je v obci 4,1 % obyvateľov, tzn. 66 osôb (tab. 19).

Tab. 19 - Religiózna štruktúra obyvateľstva obce Dolný Ohaj (r. 2001 a 2011)

Rok	Vierovyznanie							
	Rímskokatolícka cirkev		Evanjelická cirkev augsburského vyznania		Ostatné		Bez vyznania	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
2001	1613	96,5	7	0,4	6	0,4	34	2,7
2011	1 520	95,0	8	0,50	6	0,4	66	4,1

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2001, 2011

1.1.5 EKONOMICKÁ ZÁKLADŇA

1.1.5.1 Štruktúra pôdneho fondu

Poľnohospodárske využitie územia určuje poloha obce v Podunajskej nížine. Poľnohospodárska pôda tvorí 1531,4 ha, tzn. 89,94 % plochy obce (tab. 20). Stupeň zornenia je vysoký a dosahuje 92,5 %. Trvalé trávnaté porasty zaberajú plochu 1,1 ha (0,07 % z poľnohospodárskej pôdy).

Tab. 20 - Štruktúra pôdneho fondu obce Dolný Ohaj (r. 2005 a 2014)

Formy využitia pôdneho fondu	Rozloha (v ha)	
	r. 2005	r. 2014
poľnohospodárska pôda	1 533,3	1 531,4
z toho:		
- orná pôda	1 419,4	1 417,3
- vinice	46,7	47,6
- záhrady	56,7	55,9
- ovocné sady	9,6	9,6
- trvalé trávnaté porasty	1,1	1,1
lesné plochy	13,8	13,0
zastavané plochy	94,6	97,2
vodné plochy	53,9	54,2
ostatné plochy	7,0	6,9
Spolu	1 702,8	1 702,8

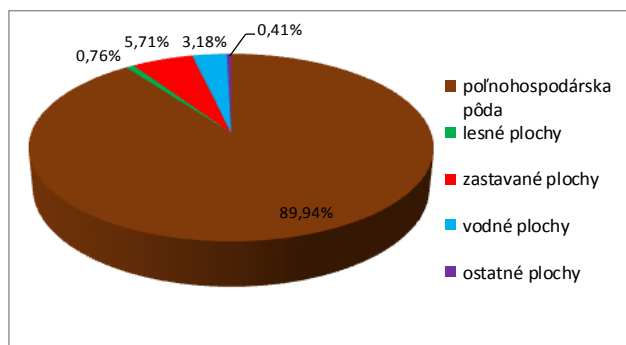
Zdroj: ŠÚ SR, 2015, spracované autormi

Štruktúru využitia poľnohospodárskej pôdy dopĺňajú a krajinu spestrujú vinice (47,6 ha - 2,79 %), sady (9,6 ha - 0,56 %) a záhrady (55,9 ha - 3,28 %).

Nepoľnohospodárska pôda zaberá 169,4 ha tzn. 10,06 % z územia. Na zastavanú plochu pripadá 97,2 ha (5,71 %). Lesná plocha je v poľnohospodárskej krajine zastúpená 13,0 ha (0,76 %). Okrem toho sa v sledovanom území nachádza aj 54,2 ha (3,18 %) vodných plôch a ostatné plochy predstavujú 6,9 ha, tzn. 0,41 % plochy územia obce.

Využitie pôdneho fondu obce dokumentuje tab. 20 a graf 9.

Graf 9 - Využitie pôdneho fondu obce Dolný Ohaj (r. 2015)

Zdroj: ŠÚ SR, 2015, spracované autormi

1.1.5.2 Trh práce

Zmeny v ekonomike sa vo všeobecnosti prejavujú rastom (poklesom) zamestnanosti v hospodárstve, resp. rastom (poklesom) nezamestnanosti či už na regionálnej alebo lokálnej úrovni. Podľa výsledkov sčítania ľudu v roku 2011 bolo v obci evidovaných 769 ekonomicky

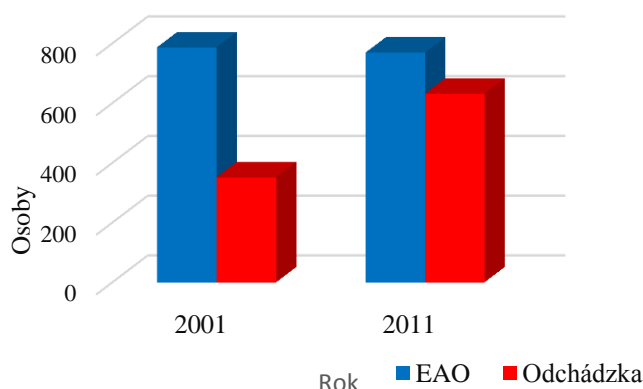
aktívnych obyvateľov (EAO), pričom oproti roku 2001 sa tento stav znížil o 18 osôb (tab. 21). Dominantná časť obyvateľov, ako takmer z každej vidieckej obce, odchádza za prácou mimo miesta bydliska.

Tab. 21 - Základné ukazovatele EAO obce Dolný Ohaj (r. 2001 a 2011)

Rok	EAO (počet osôb)	EAO/100 obyv.	odchádzka do zamestnania (počet osôb)	odchádzka/100 EAO
2001	787	47,10	352	44,73
2011	769	48,06	632	82,18

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2001, 2011

Graf 10 - Základné ukazovatele EAO obce Dolný Ohaj (r. 2011)

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2001, 2011, spracované autormi

Podľa sčítania ľudu, domov a bytov v roku 2011 za prácou mimo obec Dolný Ohaj odchádzalo 82,18 % osôb, čím sa odchádzka oproti roku 2001 zvýšila takmer dvojnásobne (tab. 21, graf 10). Odchádzka do zamestnania smeruje najmä do okolitých miest – Nové Zámky, Šurany a Vráble.

V štruktúre EAO podľa spoločenskej skupiny majú dominantné postavenie zamestnanci, ktorých podiel na EAO dosiahol 74,25 %. Podľa výsledkov sčítania obyvateľov, domov a bytov v r. 2011 bývalo v obci 76 podnikateľov, ktorí v rozvoji obce nadobúdajú stále významnejšie postavenie.

Najdominantnejšou spoločenskou skupinou sú zamestnanci (571 osôb), ktorí sa na EAO podieľajú 74,25 %. Členov družstiev je 10 osôb, tzn. 1,30 %. Pomerne vysoký je podiel (14,30 %) u nezistených a ostatných EAO. Štruktúru ekonomicky aktívneho obyvateľstva podľa Sčítanie obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 dokumentuje tab. 22.

Tab. 22 - EAO podľa spoločenskej skupiny obce Dolný Ohaj (r. 2011)

Územie	Postavenie v zamestnaní										
	zamestnanci		podnikatelia			členovia družstiev		vypomáhajúci (nepl.) členovia domác. a pod.		ostatní a nezistení spolu	
	abs.	%	so zamestnan-cami	bez zamestnan-cov	spolu %	abs.	%	abs.	%	abs.	%
Dolný Ohaj	571	74,25	15	61	9,88	10	1,30	2	0	110	14,30
ZO Termál	4 613	71,71	131	558	10,71	49	0,76	11	0	1071	16,64

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2011, spracované autormi

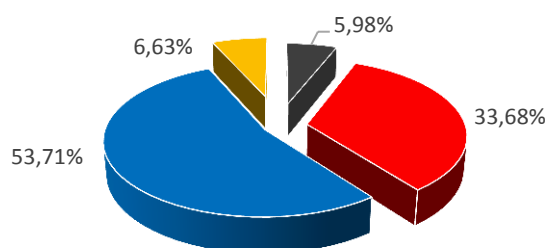
V zamestnanosti obyvateľstva podľa sektorov hospodárstva (tab. 23, graf 11) je sledovaná najväčšia zamestnanosť v terciárnom sektore, v ktorom pracovalo 413 osôb (53,71 % zamestnaných v hospodárstve). V sekundárnom sektore našlo pracovnú príležitosť 259 osôb a v primárnom 46 osôb. Vo výrobnnej sfére čiže v primárnom a sekundárnom sektore sa zamestnalo 39,69 % EAO obce.

Tab. 23 - EAO v sektoroch hospodárstva v obci Dolný Ohaj (r. 2001 a 2011)

Rok	Primárny sektor	Sekundárny sektor	Terciárny sektor	EAO bez udania	Spolu
2001	85	247	313	142	787
2011	46	259	413	51	789

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2001, 2011

Graf 11 - EAO v sektoroch hospodárstva v obci Dolný Ohaj (r. 2011)

Sektor:

■ Primárny ■ Sekundárny ■ Terciárny ■ Nezistené

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2011, *spracované autormi*

V zamestnanosti EAO podľa odvetvovej štruktúry hospodárstva má dôležité postavenie poľnohospodárstvo, v ktorom v r. 2001 našlo pracovnú príležitosť 10,7 % EAO obce. Do roku 2011 poklesol tento stav na 5,46 %. V priemyselnom odvetví pracovalo viac ako 227 osôb, hlavne v odvetviach spracovania dreva, vo výrobe výrobkov z gumy a plastu, výrobe kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení, výrobe motorových vozidiel, návesov a prívesov (tab. 24). V odvetvovej štruktúre hospodárstva má svoje miesto aj stavebníctvo. Z nevýrobných odvetví hospodárstva je obyvateľstvo zamestnané najmä v obchodnom sektore, v doprave, vo verejnej správe ale i zdravotníctve a v školstve.

Tab. 24 - Zamestnanosť EAO obce Dolný Ohaj v odvetviach hospodárstva (r. 2011)

Odvetvie hospodárstva	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho dochádza do zamestnania
Pestovanie plodín a chov zvierat, poľovníctvo a služby s tým súvisiace	26	16	42	35
Lesníctvo a ťažba dreva	2	1	3	1
Ťažba uhlia a lignitu	1	0	1	0
Výroba potravín	7	8	15	11
Výroba nápojov	0	1	1	0
Výroba textilu	4	2	6	3
Výroba odevov	5	7	12	9
Výroba kože a kožených výrobkov	2	0	2	1
Spracovanie dreva a výroba výrobkov z dreva a korku okrem nábytku; výroba predmetov zo slamy a prúteného materiálu	15	12	27	21

Odvetvie hospodárstva	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho dochádza do zamestnania
Výroba papiera a papierových výrobkov	2	1	3	2
Tlač a reprodukcia záznamových médií	0	2	2	1
Výroba koksu a rafinovaných ropných produktov	1	0	1	1
Výroba základných farmaceutických výrobkov a farmaceutických prípravkov	0	1	1	0
Výroba výrobkov z gumy a plastu	14	23	37	31
Výroba ostatných nekovových minerálnych výrobkov	0	1	1	1
Výroba a spracovanie kovov	2	2	4	2
Výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení	27	8	35	31
Výroba počítačových, elektronických a optických výrobkov	5	4	9	6
Výroba elektrických zariadení	8	9	17	13
Výroba strojov a zariadení i. n.	4	3	7	5
Výroba motorových vozidiel, návesov a prívesov	9	15	24	23
Výroba nábytku	3	1	4	4
Iná výroba	1	1	2	1
Oprava a inštalácia strojov a prístrojov	4	0	4	3
Dodávka elektriny, plynu, pary a studeného vzduchu	3	3	6	6
Zber, úprava a dodávka vody	1	0	1	1
Zber, spracúvanie a likvidácia odpadov; recyklácia materiálov	4	2	6	6
Výstavba budov	5	4	9	6
Inžinierske stavby	4	0	4	4
Špecializované stavebné práce	16	3	19	14
Veľkoobchod a maloobchod a oprava motorových vozidiel a motocyklov	4	1	5	5
Veľkoobchod, okrem motorových vozidiel a motocyklov	19	10	29	25
Maloobchod okrem motorových vozidiel a motocyklov	28	33	61	50
Pozemná doprava a doprava potrubím	31	11	42	36
Skladové a pomocné činnosti v doprave	24	10	34	33
Poštové služby a služby kuriérov	2	8	10	9
Ubytovanie	1	2	3	3
Činnosti reštaurácií a pohostinstiev	5	11	16	12
Nakladateľské činnosti	2	1	3	3
Telekomunikácie	3	2	5	4
Počítačové programovanie, poradenstvo a súvisiace služby	5	0	5	5
Finančné služby, okrem poistenia a dôchodkového zabezpečenia	2	5	7	7
Poistenie, zaistenie a dôchodkové zabezpečenie okrem povinného sociálneho poistenia	0	1	1	1
Pomocné činnosti finančných služieb a poistenia	0	4	4	2
Činnosti v oblasti nehnuteľností	2	0	2	1
Právne a účtovnícke činnosti	3	4	7	7
Vedenie firiem; poradenstvo v oblasti riadenia	0	2	2	2
Ostatné odborné, vedecké a technické činnosti	3	1	4	3
Prenájom a lízing	1	1	2	1
Sprostredkovanie práce	2	1	3	3
Bezpečnostné a pátracie služby	7	0	7	7

Odvetvie hospodárstva	Ekonomicky aktívne osoby			
	muži	ženy	spolu	z toho dochádza do zamestnania
Činnosti súvisiace s údržbou zariadení a krajinou úpravou	1	1	2	0
Administratívne, pomocné kancelárske a iné obchodné pomocné činnosti	1	1	2	2
Verejná správa a obrana; povinné sociálne zabezpečenie	33	28	61	55
Vzdelávanie	15	27	42	37
Zdravotníctvo	6	19	25	23
Starostlivosť v pobytových zariadeniach (rezidenčná starostlivosť)	2	15	17	15
Sociálna práca bez ubytovania	0	1	1	1
Tvorivé, umelecké a zábavné činnosti	1	0	1	1
Činnosti knižníc, archívov, múzeí a ostatných kultúrnych zariadení	0	1	1	0
Činnosti herní a stávkových kancelárií	0	1	1	1
Športové, zábavné a rekreačné činnosti	1	0	1	1
Činnosti členských organizácií	2	0	2	2
Oprava počítačov, osobných potrieb a potrieb pre domácnosti	1	0	1	0
Ostatné osobné služby	2	2	4	4
Nezistené	34	17	51	29
Spolu	418	351	769	632

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2011

Vidiecka obec nedisponuje dostatkom pracovných príležitostí a preto odchádza veľa jej obyvateľov za prácou mimo obec. Odchádzka smerovala hlavne do priemyslu a stavebníctva a z nevýrobných činností do dopravy, obchodu, verejnej správy, zdravotníctva ako i do školstva do okolitých miest ako sú Nové Zámky a Šurany.

Významným odvetvím **hospodárstva**, i keď v súčasnosti neposkytuje väčšie množstvo pracovných príležitostí, je poľnohospodárstvo. Jeho zachovanie a rozvoj zohráva dôležitú úlohu pri zachovaní ekonomickej stability obce. Rastlinná a živočíšna výroba prebieha v rámci poľnohospodárskeho družstva a prevažujúca rastlinná výroba aj u samostatne hospodáriacich roľníkov. Najväčším poľnohospodárskym subjektom je v obci Poľnohospodárske družstvo Dolný Ohaj, ktoré zamestnáva 30 zamestnancov. Z celkovej obhospodarovanej poľnohospodárskej pôdy predstavuje 1 087,21 ha orná pôda a 34,56 ha vinice. Výrobne sa subjekt zameriava prevažne na rastlinnú výrobu s pestovaním pšenice, kukurice a silážnej kukurice. Z ďalších plodín je to pestovanie jačmeňa, repky olejnej, slnečnice, lucerny, tradičného maku a hrozna. Z hľadiska ďalších perspektív rozvoja plánuje zaviesť družstvo výrobu vína a pestovanie plodín na výrobu bioenergie. Poľnohospodárske produkty spracováva viacero menších subjektov ako napr. Slovášková, a.s., - výroba škrobu, Monika Kováčová Mlyn Dolný Ohaj - mlynské výrobky, Ing. Peter Konvička - VIKONT - výroba vín, PPP, s.r.o. výroba liehovín atď.

V oblasti spracovania dreva a výroby výrobkov z dreva pôsobí v obci tiež niekoľko subjektov ako napr. firma MICROTRI, s.r.o., Bratislava - *prevádzka Dolný Ohaj*, ktorej hlavným výrobným programom je výroba lepených panelov alebo výroba nábytku vo firme Počepo, s.r.o. Výroba výrobkov z plastov sa realizuje v DRAGON PLASTICS SLOVAKIA, s.r.o. Výroba z betónu a cementu je vo firme VLADAP Plus s.r.o. Okrem toho v obci podnikajú obyvatelia v ďalších odvetviach hospodárstva, nevynímajúc ani podnikanie v nevýrobných odvetviach, v oblasti maloobchodu, služieb a drobnej výroby ako napr. stolárska výroba. Na území obce podniká viacero podnikateľských subjektov prevažne na základe živnostenského listu (tab. 25).

Tab. 25 - Vybrané právnické a fyzické osoby v obci Dolný Ohaj v r. 2014

P.č.	Meno podnikateľského subjektu (živnostníka)	Zameranie	Právna forma	Počet zamestnancov
1.	DIPET s.r.o.	Obchod a výroba	s.r.o.	3
2.	GERBERA, Zuzana Švajdová	Obchod	FO podnikateľ	1
3.	Eva Lenčešová	Kadernícke služby	FO podnikateľ	1
4.	Pohostinstvo u Michala, Zita Ostrožlíková	Pohostinské služby	FO podnikateľ	2
5.	Pohostinstvo Collins, Mária Móczárova	Pohostinské služby	FO podnikateľ	2
6.	VLADAP Plus s.r.o.	Výroba z betónu, cementu	s.r.o.	18
7.	Tlačiareň Merkur s.r.o.	Polygrafická výroba	s.r.o.	4
8.	Mlyn Dolný Ohaj, Monika Kováčová	Mlyn, mlynské výrobky	FO podnikateľ	5
9.	PPP s.r.o.	Liehovary	s.r.o.	2
10.	POČEPO s.r.o.	Výroba nábytku		8
11.	Poľnohospodárske družstvo Dolný Ohaj	Poľnohospodárska výroba	PO	30
12.	Slovškrob a.s.	Škrobárne	a.s.	6
13.	VIKONT, Ing. Peter Konvička	Poľnohospodárstvo, výroba vín, predaj kŕmnych zmesí	SHR	2
14.	DRAGON PLASTICS SLOVAKIA, s.r.o.	Výroba výrobkov s plastov	s.r.o.	5
15.	Peter Hatala	Poľnohospodárstvo	SHR	1
16.	PROPOS Elektrik s.r.o.	Elektro výroba a inštalácia, revízie,	s.r.o.	5
17.	Slovenská pošta a.s.	Poštové služby	a.s.	3
18.	Obecný úrad	Samospráva	PO	8
19.	Základná škola s materskou školou Juraja Holčeka Dolný Ohaj	Školstvo	PO	19 + 5
20.	Dom seniorov	Zariadenie pre seniorov a špecializované zariadenie	RO obce	22
21.	Microtri s.r.o.	Drevovýroba	s.r.o.	39

Zdroj: Obecný úrad Dolný Ohaj, 2015

Významný podiel z EAO má podskupina, ktorú tvoria nezamestnaní. V roku 2014 bol počet nezamestnaných v obci 68 osôb, z čoho bolo 33 žien. V nezamestnanosti má významný podiel krátkodobá (41,18 %) a dlhodobá nezamestnanosť (42,65 %), ktoré dosahujú pomerne vyrovnaný podiel (tab. 26).

Tab. 26 - Nezamestnanosť v obci Dolný Ohaj podľa dĺžky nezamestnanosti (r. 2014)

Územie	počet nezamestnaných	z toho ženy	Dĺžka nezamestnanosti v mesiacoch				dlhodobá nezamestnanosť/100 nezamestnaných
			0-6	7-12	13-24	viac ako 24	
Dolný Ohaj	68	33	28	11	15	14	42,65
ZO Termál	774	428	282	156	231	105	43,41
okres NZ	8814	4945	2584	1710	2596	1924	51,28

Zdroj: ÚPSVAR, 2015, upravené autormi

V štruktúre nezamestnaných podľa veku sa vytvárajú tiež protipóly - na jednej strane sú dve mladšie vekové kategórie 20 - 24-roční (16,18 %) a 25 - 29-roční (17,64 %), na druhej strane sú to 50 a viac roční, ktorí dosahujú podiel 14,71 % (tab. 27).

Tab. 27 - Nezamestnanosť v obci Dolný Ohaj podľa veku nezamestnaných (r. 2014)

Územie	Nezamestnanosť podľa veku									
	< 20	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60 >
Dolný Ohaj	1	11	12	5	9	7	8	5	10	0
ZO Termál	20	119	91	77	77	94	94	87	102	13
okres NZ	231	1146	981	877	1080	990	959	1118	1295	137

Zdroj: ÚPSVAR, 2015, upravené autormi

Podľa dosiahnutého vzdelania sa najmenej na trhu práce uplatnili obyvatelia s nižším stredoškolským vzdelaním (stredoškolské bez maturity a úplné stredné odborné), ktorých podiel bol až 67,65 %. Za nimi nasledujú nezamestnaní so základným vzdelaním (tab. 28).

Tab. 28 - Nezamestnanosť v obci Dolný Ohaj podľa vzdelania nezamestnaných (r. 2014)

Územie	Nezamestnanosť podľa vzdelania							
	0.	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
Dolný Ohaj	0	10	0	23	23	4	1	0
ZO Termál	2	144	10	307	214	22	18	11
okres NZ	97	1999	326	2855	2176	434	238	162

Pozn.: 0 - Neukončené základné vzdelanie, 1 - Základné vzdelanie, 2 - Nižšie stredné odborné vzdelanie, 3 - Stredné odborné vzdelanie, 4 - Úplné stredné odborné vzdelanie, 5 - Úplné stredné všeobecné vzdelanie, 6 - Vyššie odborné vzdelanie, 7 - Vysokoškolské vzdelanie

Zdroj: ÚPSVAR, 2015, upravené autormi

1.1.5.3 Majetok a rozpočet obce

Na ekonomickom rozvoji obci sa podieľa i miestna samospráva prostredníctvom využívania jej majetku a disponibilných finančných prostriedkov. Úlohou samosprávy je predovšetkým plniť samosprávne funkcie vyplývajúce zo zákona o obecnom zriadení a ďalších prenesených kompetencií v rámci verejnej správy.

Na rozvoj obce môžu prostredníctvom finančných tokov vplývať aj združenia alebo nadácie ako súčasť nevládneho sektoru, ich podiel je však na ekonomickom rozvoji obce minimálny.

Celkový objem finančných prostriedkov, ktorým obec disponovala, predstavoval v r. 2014 spolu 1 148 tis. EUR (tab. 29). Z týchto prostriedkov obec zabezpečuje všetky samosprávne úlohy, ktoré obci vyplývajú zo zákona o obecnom zriadení, ďalej nové kompetencie, ako aj rozvojové programy.

Tab. 29 - Vývoj rozpočtu obce Dolný Ohaj v tis. EUR v období rokov 2006 - 2014

Rozpočet	Rok								
	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Príjmy	1341	1322	809	1023	990	929	974	985	1148
Výdavky	1320	1316	859	819	894	898	973	983	1124
Hospodársky výsledok	21	6	-50	204	96	31	1	2	24

Zdroj: Obecný úrad Dolný Ohaj, 2015

Ako vidieť z tabuľky 29, obec dlhodobo hospodári so ziskom, okrem roku 2008. Najvyšší zisk dosiahla v rokoch 2009 v hodnote 204 tis. EUR.

Príjmy obce v roku 2014 dosiahli objem 1 148 tis. EUR (tab. 30). Analýza 4 základných skupín príjmov poukazuje na to, že polovica príjmov (50,35 %) prichádza zo

zdroja ostatné príjmy. Viac ako $\frac{1}{3}$ príjmov (35, 63 %) obec získava z výnosov z dane pre fyzické osoby. Približne 10 % príjmov nadobúda z miestnych daní a poplatkov.

K príjmom obce patria i výnosy z majetku obce, ktoré sa na celkových príjmoch obce podieľajú len 3,66 %.

Tab. 30 - Štruktúra rozpočtových príjmov obce Dolný Ohaj v období rokov 2006 - 2014

Štruktúra rozpočtových príjmov (v tis. EUR)									
Príjmy:	r.2006	r. 2007	r.2008	r. 2009	r. 2010	r. 2011	r. 2012	r.2013	r. 2014
A. Miestne dane a poplatky	106	97	128	115	205	105	150	112	119
B. Výnosy z majetku obce	40	32	36	40	31	31	33	34	42
C. Výnosy z dane príjmu FO	220	243	292	288	224	260	265	284	409
D. Ostatné príjmy	975	950	353	570	530	533	526	555	578
Príjmy spolu	1341	1322	809	1023	990	929	974	985	1148

Zdroj: Obecný úrad Dolný Ohaj, 2015

Výdavky obce predstavovali 97,90 % z príjmov obce v roku 2014. Dominantná časť z nich smerovala na zabezpečenie činnosti vnútornej správy, školstva, sociálnej oblasti, do ktorých bolo vynaložených 90,65 %. Na činnosť miestneho hospodárstva bol vynaložený dvojnásobný objem financií ako do činnosti kultúry a športu (tab. 31).

Investičné výdavky smerovali do výstavby vo viacerých oblastiach (tab. 31), napr. do vnútornej správy, kultúry.

Tab. 31 - Štruktúra rozpočtových výdavkov obce Dolný Ohaj v období rokov 2006 - 2014

Štruktúra rozpočtových výdavkov (tis. EUR)									
Výdavky:	r.2006	r. 2007	r.2008	r. 2009	r. 2010	r. 2011	r. 2012	r.2013	r. 2014
A. Neinvestičné výdavky									
Kultúra	9	6	6	5	5	22	10	17	14
Šport a TV	13	11	13	10	10	12	11	11	13
Sociálna oblasť	5	10	193	259	236	224	263	279	278
Miestne hospodárstvo	43	17	99	55	45	53	68	66	28
Vnútoraná správa	145	131	192	202	233	224	198	230	375
Školstvo	237	255	287	288	270	306	329	342	366
B. Investičné výdavky	452	430	790	819	799	841	879	945	1074
Kultúra			37			23	14	17	14
Šport a TV								5	4
Sociálna oblasť		886	29			16			
Miestne hospodárstvo					11	18	74	2	6
Vnútoraná správa	602		2		84		6	11	26
Školstvo	266								
Spolu	868	886	69		95	57	94	35	50
Výdavky spolu	1320	1316	859	819	894	898	973	980	1124

Zdroj: Obecný úrad Dolný Ohaj, 2015

Na revitalizáciu obce bolo v roku 2014 vynaložených 1 266 EUR, z vlastných zdrojov obce (tab. 32). V rámci revitalizácie boli v predchádzajúcich rokoch tiež vybudované chodníky v parku spolu s výsadbou zelene (r. 2011), osadené boli autobusové zastávky (r. 2012) a vybudovaný bol aj navigačný systém (r. 2012).

Tab. 32 - Výdavky na revitalizáciu obce Dolný Ohaj v období rokov 2006 - 2014

Rok	Názov aktivity	Náklady v EUR	Štruktúra zdrojov financovania				
			EU	ŠR	VÚC	obec	súkromné
2011	Park – vybudovanie chodníkov a výsadba zelene	8 853				x	
2012	Autobusové zastávky	8 202			x	x	
2012	Navigačný systém	4 799			x	x	
2014	Výsadba stromov siku	1 266				x	

Zdroj: Obecný úrad Dolný Ohaj, 2015

1.1.6 INFRAŠTRUKTÚRA

1.1.6.1 Sociálna infraštruktúra

Sociálna infraštruktúra je v obci pomerne dobre vybudovaná. V rámci zariadení maloobchodnej siete a služieb sú v obci lokalizované: obchodné centrum COOP Jednota SD Nové Zámky s predajňou potravín a rozličného tovaru, predajňa GERBERA s rozličným tovarom, predajňa Molnár S+M s textilom a drogériou, predajňa L&K Europe Mäsiarstvo s predajom čerstvého mäsa a produktov z domácej zabíjačky. K špeciálnym typom predajní s regionálnym dosahom patrí predajňa Stavebniny VLADAP plus s.r.o. s predajom stavebného materiálu, obkladov, dlažieb, maliarskych a železiarskych potrieb a predajňa záhradkárskeho a chovateľského potrieb - Vikont. V obci sa nachádzajú tiež dve pohostinstvá – Pohostinstvo u Michala a Pohostinstvo Collins ako aj internetová kaviareň.

Sieť služieb dopĺňajú kaderníctvo Eva Lenčesová, Pálenica PPP s.r.o. s pestovateľským pálením ovocia, stolárstvo, zväračstvo, murárske práce, maliarske a natieračské práce a ďalšie.

Školské zariadenia obce zastupuje Základná škola s materskou školou Juraja Holčeka Dolný Ohaj s vyučovacím jazykom slovenským. Vzhľadom na demografický vývoj sa mierne znižuje najmä počet žiakov (tab. 33). Na výchovno-vzdelávacom procese sa podieľa v základnej škole 16 pedagógov a v materskej škole 3 pedagógovia. Školské a výchovné zariadenia dopĺňa školský klub. Stravovanie detí a žiakov zabezpečuje školská jedáleň. V obci tiež pôsobí súkromná Základná umelecká škola v Dolnom Ohaji.

Tab. 33 - Vývoj počtu detí v školských zariadeniach obce Dolný Ohaj

Školské zariadenie	Počet žiakov v školskom roku			
	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2014/2015
Materská škola	32	33	32	36
Základná škola	181	173	164	121

Zdroj: Obecný úrad Dolný Ohaj, 2015

V obci Dolný Ohaj sa nachádza zdravotné stredisko s ordináciou všeobecného lekára, detského lekára a stomatológa. Všeobecný lekár pre dospelých poskytuje obyvateľstvu starostlivosť 2-krát týždenne (1-krát pol dňa a 1-krát celý deň), lekár pre deti a dorast vykonáva v obci činnosť 2-krát týždenne po 3 hodiny a zubný lekár, ktorý v súčasnosti síce nevykonáva činnosť, poskytuje štandardne v obci starostlivosť 2-krát týždenne. Chorí obyvatelia obce si môžu vyzdvihnúť lieky priamo v obci, v lekárni.

Sociálnu a zdravotnú pomoc pre starých a osamelých občanov zabezpečuje v obci Dom seniorov s kapacitou 39 osôb.

Na športové vyžitie občanom slúži futbalové ihrisko s tribúnami, tenisové kurty, multifunkčné ihrisko základnej školy a posilňovňa v budove kultúrneho domu.

V obci nie sú k dispozícii žiadne stravovacie zariadenia.

Ubytovacie služby tvorí v obci Penzión One s kapacitou 30 lôžok a Penzión Michaela s kapacitou 20 lôžok.

Kultúrny život obce sa realizuje v kultúrnom dome, ktorého kapacita je 200 miest. Pre klubovú, záujmovú a krúžkovú činnosť sú tiež využívané aj priestory základnej školy. Súčasťou kultúrnych zariadení sú aj klubovňa a obecná knižnica. Vybavenosť obce dopĺňa cintorín s domom smútku, baroková kaplnka z polovice 18. stor. a barokový rímsko-katolícky kostol Sv. rodiny z r. 1873. V r. 2003 pribudla k cirkevným kultúrnym zariadeniam novodobá kaplnka blahoslavenej sestry Zdenky, v ktorej sa nachádzajú relikvie I. a II. stupňa.

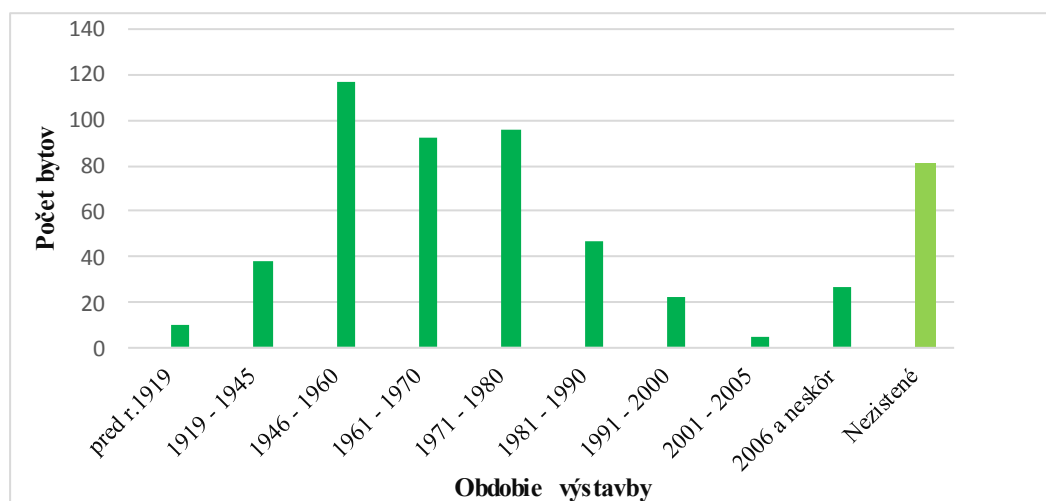
Z administratívnych zariadení je v centrálnej časti obce umiestnený obecný úrad s matrikou a pošta.

1.1.6.2 Domový a bytový fond

Podľa SOBD v roku 2011 sa v obci Dolný Ohaj nachádza spolu 535 bytov. K dispozícii je z toho 466 trvalo obývaných, 65 neobývaných a v 4 bytoch nebola funkcia zistená.

Podľa obdobia výstavby sa v obci nachádzajú domy rôzneho veku. Výstavbu domov z obdobia pred druhou svetovou vojnou evidujeme u 48 bytov. Hlavná výstavba bytového fondu začala v povojnovom období a trvala do 80. rokov minulého storočia, kedy bola postavená viac ako polovica domov a bytov (305 bytov, tzn. asi 57 %) v obci. Od tohto obdobia sledujeme útlm vo výstavbe domov a bytov. V rokoch 1981 - 1990 pribudlo 475 bytov, v ďalších rokoch 1991 - 2000 bolo postavených 22 bytov a v období rokov 2001 - 2011 bolo postavených 32 bytov (graf 12). U 81 bytov zistený vek výstavby zistený nebol.

Graf 12 - Štruktúra bytového fondu obce Dolný Ohaj podľa obdobia výstavby (r. 2011)

Zdroj: Sčítanie obyvateľov, domov a bytov, 2011, spracované autormi

1.1.6.3 Technická, environmentálna a informačná infraštruktúra

Územie obce je plne elektrifikované a plynofikované. Elektrická energia je dodávaná z 22 kV vzdušného vedenia č. 248 Nové Zámky - Zlaté Moravce. Primárnym zdrojom zemného plynu je distribučný vysokotlakový plynovod Bánov - Gbelce - Štúrovo. Obec je zásobovaná pitnou vodou zo skupinového vodovodu Šurany - Podhájska - Trávnica a v prípade poruchy na skupinovom vodovode má zabezpečené zásobovanie pitnou vodou z vlastného vodného zdroja, ktorým je vŕtaná studňa lokalizovaná severovýchodne od

strediska poľnohospodárskeho družstva. V r. 2014 využívalo možnosti zásobovania plynom 98 % obyvateľov a pitnou vodou prostredníctvom verejného vodovodu 98 % obyvateľov.

Hoci je v celej obci zavedený vodovod, nie je tu vybudovaná kanalizácia (tab. 34). Tesnosť vybudovaných žump a septikov je neskontrolovateľná a splaškové vody sú často vypúšťané do miestnych vodných tokov. Obec sa pre zlepšenie svojho životného prostredia plánuje zapojiť do výstavby skupinovej kanalizácie pre obce Dolný Ohaj, Hul, Vlkaš, Maňa, Kmeťovo a Úľany nad Žitavou s odvedením z týchto obcí do verejnej kanalizácie a čističky odpadových vôd mesta Šurany.

V oblasti informačnej infraštruktúry má obec vybudovanú telekomunikačnú sieť s digitálnou ústredňou, miestny rozhlas, zabezpečený má televízny signál, internet a poštu.

Tab. 34 - Technická, informačná a environmentálna infraštruktúra obce Dolný Ohaj v r. 2014

Technická, informačná a environmentálna infraštruktúra	Ukazovateľ
Počet obyvateľov napojených na verejný vodovod	1530
Počet obyvateľov napojených na plynovod	1530
Počet obyvateľov napojených na kanalizáciu	-
Celková dĺžka kanalizácie (v km)	-
Skládka komunálneho odpadu	nie
Vývoz komunálneho odpadu na skládku	Skládka TKO Kolta
Množstvo vyprodukovaného odpadu v tonách	380,42
Množstvo vyseparovaného odpadu v tonách	94,89
Skládka bioodpadu - kompostáreň	nie
Vývoz separovaného odpadu do zberného dvora	Palárikovo
Miestny rozhlas	áno
Internet	áno
Káblková televízia	nie

Zdroj: Obecný úrad Dolný Ohaj, 2015

1.1.6.4 Dopravná infraštruktúra

Významnými komunikačnými líniami obce sú len cesty II. triedy. Obec je priestorovo naviazaná na severojužnú os, ktorú tvorí cesta II/511 Dvory nad Žitavou – Vráble. Popri severnom okraji intravilánu prechádza cesta II/580 Šurany – Kalná nad Hronom, prepájajúca cestu I/75 Šaľa – Nové Zámky a cestu I/51 Nitra – Levice. Stav ciest III. triedy je však na niektorých úsekoch technicky nevyhovujúci, časté je ich nevhodné usporiadanie a vybudovanie v nenormovaných kategóriách, niektoré majú poškodený kryt. Dopravné komunikácie sú v poslednej rade doplnené miestnymi komunikáciami, ktorých pokračovaním mimo zastavaného územia sú účelové komunikácie, sprístupňujúce jednotlivé časti extravilánu s intravilánom. Nie popri všetkých miestnych obslužných a zberných komunikáciách sú vytvorené podmienky pre bezpečný pohyb chodcov, preto je potrebné dobudovať chodníky a skvalitniť miestne komunikácie.

1.1.7 CESTOVNÝ RUCH

Územie obce má vhodné podmienky pre rozvoj cestovného ruchu ako po stránke prírodného tak i kultúrno-historického potenciálu. Blízkosť obce Podhájska s termálnymi vodami umožňuje využiť tento potenciál pre cestovný ruch.

Obec sa vyznačuje bohatou a dlhodobou históriou, ktorú dokumentujú nálezy železovskej kultúry z obdobia neolitu, ako i nálezy kanelovanej keramiky z obdobia eneolitu.

V obci sa uvažuje o zriadení miestneho múzea zameraného práve na prezentáciu dejín obce, jej tradícií a života ako aj o vytvorení miestnej galérie v kultúrnom dome zameranej na prezentáciu tvorivosti súčasnej generácie. Pre účely cestovného ruchu je možné využiť predovšetkým vysoko hodnotné kultúrno-historické pamiatky. Medzi takéto historicky zaujímavé objekty zaradíme v obci neskorobarokový rímsko-katolícky kostol Sv. Rodiny z r. 1873 a barokovú kaplnku z polovice 18. stor.

Hodnotnou a atraktívnou robí obec aj tradičná a kvalitná vinárska výroba a rozvinuté poľovníctvo, rybárstvo, ktoré by mohli podporiť rozvoj agroturistiky a vidieckej turistiky v území. Z prírodného hľadiska je obec svojím vzhľadom a charakterom priamo predurčená pre rozvoj cykloturistiky a turistiky.

1.1.8 KULTÚRNY A KOMUNITNÝ ŽIVOT

Rozvoj obce môže posilniť i jej kultúrny a spolkový život (tab. 35). V obci sa počas celého roka koná rad zaujímavých podujatí, ktoré pomáhajú stmelovať komunitu obyvateľov a zároveň aj môžu pritiahnúť do obce turistov.

Do činnosti obce sa zapájajú i viaceré spolky - Poľovnícky spolok, Slovenský zväz záhradkárov, Spevokol Juraja Holčeka pri miestnom odbore Matice slovenskej, Slovenský zväz telesne postihnutých, Spolok červeného kríža a Obecný športový klub.

Tab. 35 - Kalendárium podujatí v obci Dolný Ohaj

Mesiac	Podujatie	Organizátor
Január	Stolnotenisový turnaj	Obec v spolupráci s OŠK
Február	Valentínsky ples	ZRPŠ
Marec	Vítanie detí Karneval Oslobodenie obce - kladenie vencov	Obec ZŠ s MŠ Obec
Apríl	Odber krvi Stavanie mája	Obec v spolupráci MSZČK Obec v spolupráci ZŠ s MŠ
Máj	Deň matiek Pešia púť na vinohrady	Obec v spolupráci ZŠ s MŠ Obec v spolupráci s Farským úradom
Jún	MDD	ZŠ s MŠ
Júl	Ohajský „Kenderáš“ - festival amatérskych skupín Futbalový turnaj Súťaž vo varení kotlíkového gulášu	Obec v spolupráci s agentúrou PRIMA DANCE Obec v spolupráci s OŠK Obec
August	Odber krvi	Obec v spolupráci MSZČK
September	Žitavská kotva	Obec v spolupráci s agentúrou PRIMA DANCE
Október	Deň úcty k starším Koncert SZUŠ so sídlom v Dolnom Ohaji	Obec v spolupráci ZŠ s MŠ Obec v spolupráci so SZUŠ
November	Jubilanti LOM Dolný Ohaj (začiatok - trvá 4 mesiace)	Obec Obec v spolupráci s OŠK
December	Mikulášska kvapka krvi Vianočné trhy Vianočný koncert Dolnoohajskej gospelovej skupiny ANIMA	Obec v spolupráci MSZČK Obec Obec

Zdroj: Obecný úrad Dolný Ohaj, 2015

1.1.9 ENVIRONMENTÁLNE POMERY

Územie obce je z hľadiska kvality životného prostredia relatívne nenarušené. Na území sa nevyskytuje žiaden zdroj znečistenia, ktorý by vážnejšie poškodzoval životné prostredie. Napriek tomu je obec zaradená z hľadiska environmentálnej regionalizácie SR do Novozámockej zaťaženej oblasti.

Ovzdušie je znečisťované v minimálnej miere tuhými látkami a plynými exhalátmi z menších energetických zdrojov ako i z domácich kúrenísk na tuhé palivo. Menšou mierou sa na znečistení podieľa i prašnosť z automobilovej dopravy. Okrem toho je ďalším, i keď minimálnym zdrojom znečisťovania, aj poľnohospodárska výroba, predovšetkým intenzívnym obrábaním pôdy a pozberovou úpravou produktov.

Vodné toky, vodné plochy i podzemné vody sú znečisťované nielen poľnohospodárstvom, ale aj splaškami z domácností v dôsledku absencie kanalizácie. Kvalita vodných tokov, sledovaná na rieke Žitave, v mieste odberu Dolný Ohaj na 2,1 riečnom kilometri, vykazuje nevyhovujúci stav v množstve rozpustných látok, v obsahu dusitanov a dusičnanov, chloridov, vápnika a absorbovaných organických halogénov. Kvalita podzemných vôd, ktoré spadajú do hydrogeologického rajónu neogénu Hronskej pahorkatiny a kvartéru Nitry od mesta Nitra po Nové Zámky, vykazuje až v 41,29 % zaradenie do 5. triedy kvality podľa stupňa kontaminácie a 28,29 % zaradenie do 4. triedy kvality podľa stupňa kontaminácie.

Pôda vykazuje iba známky miernej kontaminácie v dôsledku pretrvávajúcich vplyvov chemizácie poľnohospodárstva z predchádzajúcich období. Naopak až 81,76 % pôdy je hodnotenej ako relatívne čistá pôda bez kontaminácie. Vážnejšie ohrozenie pôdy predstavuje iba veterná erózia, ktorá postihuje väčšinu poľnohospodárskej pôdy v oblastiach bez vegetačného krytu počas suchších období roka s odnosom až 0,7 - 22 t/ha. Strednou veternou eróziou je v obci postihnutých 18,55 % poľnohospodárskej pôdy.

Poškodenie a ohrozenie bioty (rastlinstvo a živočíšstvo) súvisí v území najmä s premenou prevažnej väčšiny plochy na poľnohospodárske pozemky alebo na zastavané plochy, v dôsledku čoho sa pôvodné druhy rastlín a živočíchov zachovali len v enklávach. Zvyšky pôvodných lesov vykazujú v obci v 64,98 % mierne poškodenie a v 2,52 % silné až veľmi silné poškodenie. Bez poškodenia je v území 16,23 % lesov. Z hľadiska ekologickej stability bol priestor vyhodnotený ako ekologicky nestabilný. Zvyšky pôvodných častí prírody sú v obci predmetom štátnej i európskej ochrany prírody. V obci sa nachádzajú dve prírodné pamiatky – Meander Chrenovky a Potok Chrenovka a Chránené vtáčie územie zaradené do zoznamu NATURA 2000 Dolné Požitavie.

Obec v roku 2014 vyprodukovala 380,42 ton odpadu, z ktorého 24,9 % (94,89 ton) bolo separovaných. Tuhý komunálny odpad je vyvážený na skládku TKO Kolta a vyseparovaný odpad je vyvážený do zberného dvora v Palárikove. Obec je členom Združenia obcí pre trvalo udržateľné nakladanie s odpadom so sídlom v Palárikove.

1.2 VÝSLEDKY ANKETY OBYVATEĽOV A PODNIKATEĽOV

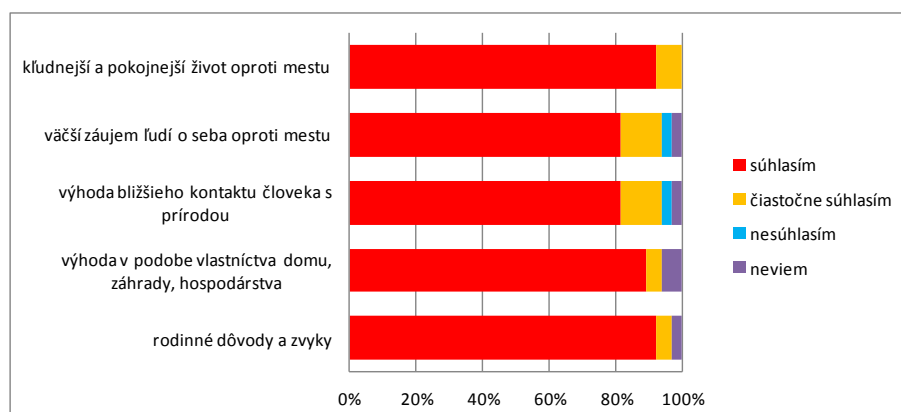
V roku 2015 bola v obci Dolný Ohaj zrealizovaná anketová štúdia s cieľom zistenia názorov obyvateľstva obce na regionálny rozvoj. Súčasťou tohto prieskumu bolo tiež identifikovať aktivity a návrhy obyvateľstva v spojitosti s rozvojom samotnej obce ale i celého Mikroregiónu Termál.

V rámci prieskumu bolo anketovaných 65 respondentov, čo predstavuje 10 % EAO obce. Medzi respondentmi prevládali ženy (36 osôb) nad mužmi (29 osôb). Z hľadiska vekovej štruktúry respondentov prevládali 28 % obyvatelia vo veku 30-39 rokov. Po nich nasledovali 26 % obyvatelia vo veku 40-49 rokov a 20 % tvorili 20-29-roční obyvatelia. Vo vzdelanostnej štruktúre boli dominantní respondenti so stredoškolským vzdelaním s maturitou (40 %) a so stredoškolským vzdelaním bez maturity (32 %). Z oslovených respondentov býva až 80 % v obci viac ako 15 rokov. Kvalitu bývania prezentuje prevaha respondentov bývajúcich v renovovaných domoch (43 %) alebo v nových rodinných domoch (15 %).

Väčšina opýtaných (89 %) vlastní záhradu alebo humno a 77 % opýtaných sa zoberá na svojom pozemku chovom úžitkových zvierat.

V súvislosti so zhodnotením aktuálneho stavu **obce ako miesta bývania** boli hodnotené výhody či nevýhody bývania v obci. Väčšina opýtaných (92 %) potvrdila, že im obec umožňuje kludnejší a spokojnejší život oproti životu v meste a zároveň sa im život v obci spája s rodinnými zvykmi a dôvodmi. Až 89 % opýtaných vidí výhody bývania v obci v podobe vlastníctva domu, záhrady či hospodárstva. Výhody bývania v obci v podobe bližšieho kontaktu človeka s prírodou ako aj vo väčšom záujme ľudí o seba oproti mestu odsúhlasilo 82 % opýtaných a čiastočne odsúhlasilo 12 % opýtaných (graf 13).

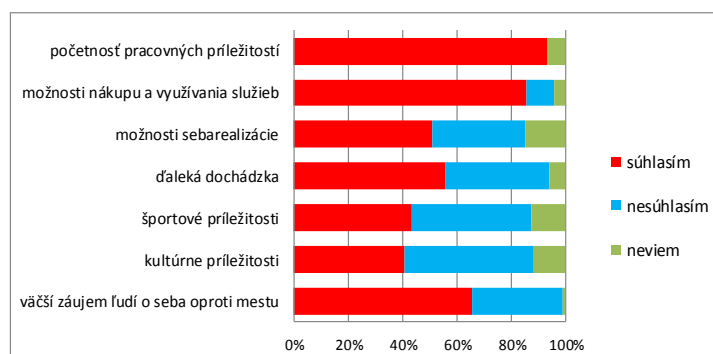
Graf 13 - Výhody bývania v obci Dolný Ohaj podľa respondentov

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Dolný Ohaj 2015, spracované autormi

Za nevýhody bývania v obci považujú viacerí opýtaní (88 %) väčší záujem ľudí o seba navzájom ako v meste a 86 % respondentov považuje za značnú nevýhodu nízky počet pracovných príležitostí (graf 14). Nevýhody bývania boli tiež pozorované v súvislosti s možnosťami nákupov a využívania služieb (65 % nespokojných) a s ďalekou dochádzkou (57 % nespokojných). Naopak nevýhody bývania v obci v množstve a kvalite športových príležitostí odmietlo 51 % respondentov a v množstve a kvalite kultúrnych príležitostí 45 % respondentov. Napriek určitým výhradám o zmene bývania do budúcnosti uvažuje iba 8 % opýtaných.

Graf 14 - Nevýhody bývania v obci Dolný Ohaj podľa respondentov

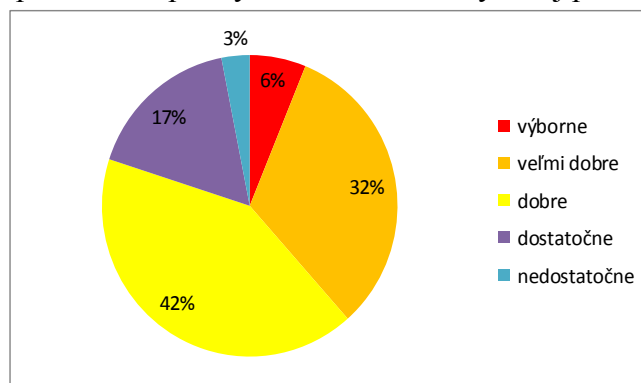

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Dolný Ohaj 2015, spracované autormi

V celkovom hodnotení podmienok pre bývanie v obci (graf 15) uviedlo najviac respondentov známku „dobré“ (42 %). Po nich nasledovalo hodnotenie „veľmi dobre“, ktoré

uviedlo 32 % opýtaných. Hodnotenie nedostatočne sa objavilo iba dva razy a hodnotenie výborne sa objavilo 4-krát.

Graf 15 - Hodnotenie podmienok pre bývanie v obci Dolný Ohaj podľa respondentov

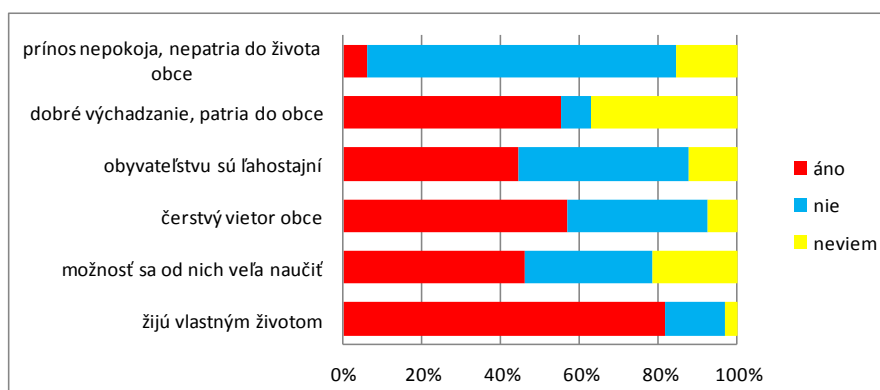
Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Dolný Ohaj 2015, spracované autormi

V hodnotovej orientácii života v obci prevláda medzi respondentmi úplná (54 %) alebo čiastočná (29 %) preferencia dostatku peňazí i na úkor voľného času a tvorby príjemného prostredia v obci. Naopak život v peknom a príjemnom prostredí obce aj za cenu niektorých ekonomických nevýhod a strát je zaujímavý pre 22 % respondentov a čiastočne zaujímavý pre 40 % opýtaných. Zároveň až 52 % opýtaných nemá záujem o spoločenské dianie v obci s využitím obecných aktivít pre seba a svoju rodinu.

O tom, že obyvateľstvo obce vníma pozitívne víkendové obyvateľstvo, svedčí graf 16. Z celkového množstva respondentov považuje až 78 % opýtaných víkendové obyvateľstvo za súčasť obce a 55 % respondentov vychádza s nimi dobre. Svoju ľahostajnosť vyjadrilo k víkendovému obyvateľstvu však až 45 % opýtaných a naopak až 43 % obyvateľom nie je víkendové obyvateľstvo ľahostajné. Pre 57 % respondentov predstavuje víkendové obyvateľstvo čerstvý vietor obce s možnosťou vytvárania nových vzťahov a kontaktov. Zo všetkých opýtaných má 46 % názor, že sa má, čo od víkendového obyvateľstva naučiť. S vyjadrením, že si víkendové obyvateľstvo žije vlastným životom sa stotožňuje až 82 % opýtaných.

Obyvateľstvo tiež vyjadrovalo svoju ústretovosť k turistom. Zo všetkých opýtaných by 43 % respondentov ubytovalo turistov na súkromí a vo svojej záhrade by im dovolilo stanovať 46 % opýtaných.

Graf 16 - Názory na víkendové obyvateľstvo v obci Dolný Ohaj podľa respondentov

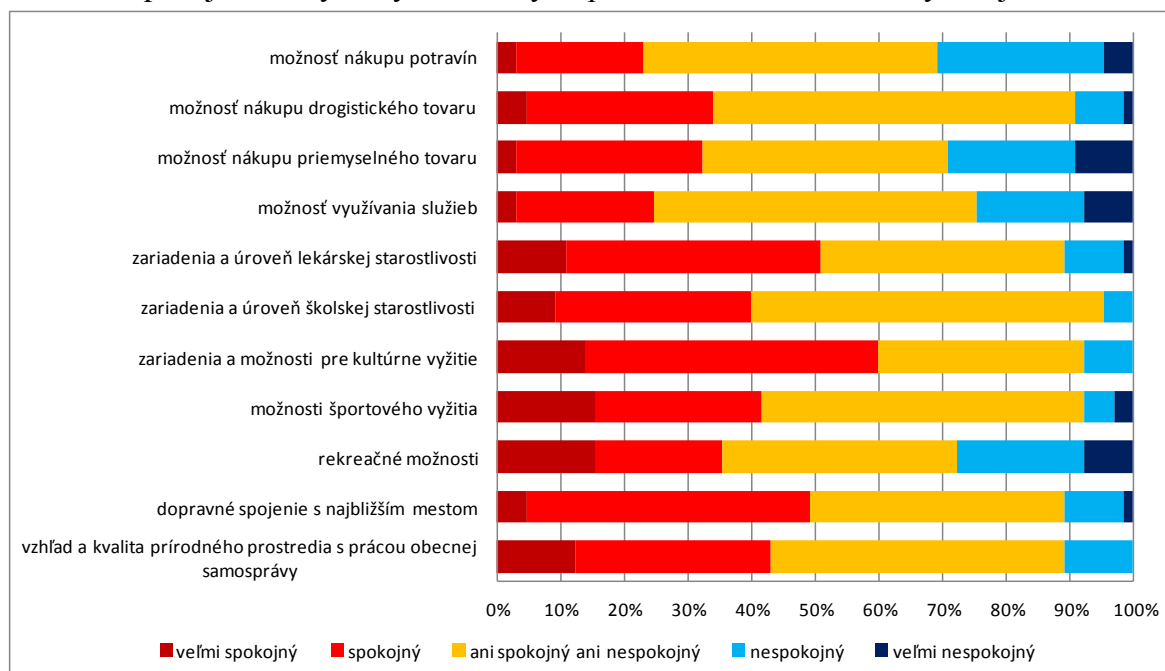

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Dolný Ohaj 2015, spracované autormi

Kvalitu životných podmienok obyvateľstva ovplyvňuje najmä sociálna vybavenosť obce. Z tohto pohľadu sa názory obyvateľstva rôznia v závislosti od príslušnej životnej

podmienky, celkovo však možno konštatovať prevládajúcu spokojnosť obyvateľstva s vybranými životnými podmienkami v obci (graf 17).

Graf 17 - Spokojnosť s vybranými životnými podmienkami v obci Dolný Ohaj

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Dolný Ohaj 2015, spracované autormi

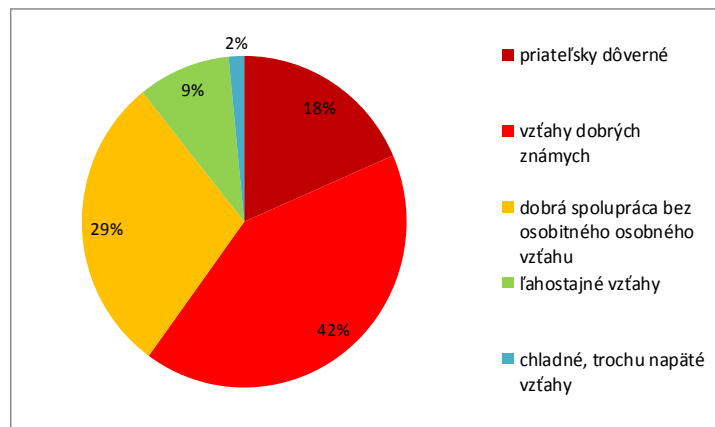
Najväčšiu spokojnosť prejavilo obyvateľstvo so zariadeniami a možnosťami kultúrneho vyžitia, kde až 60 % opýtaných bolo veľmi spokojných alebo spokojných. Ďalšiu spokojnosť vyjadrili respondenti s dopravným spojením s najbližším mestom, kde bolo 49 % respondentov veľmi spokojných alebo spokojných. Možnosti športového vyžitia zhodnotilo 42 % opýtaných pozitívne ale zároveň až 51 % respondentov nebolo ani spokojných ani nespokojných. Relatívne kladne hodnotené sú obyvateľstvom aj zariadenia a úroveň školskej starostlivosti, kde bolo 40 % veľmi spokojných alebo spokojných respondentov ale aj 55 % ani spokojných ani nespokojných obyvateľov. Výrazná ani spokojnosť ani nespokojnosť bola sledovaná v hodnotení úrovne a zariadení zdravotnej starostlivosti (39 %), ale zároveň je tu aj 51 % veľmi spokojných či spokojných respondentov. S možnosťami nákupu potravín je síce spokojných 23 % opýtaných ale zároveň je tu aj 46 % ani spokojných ani nespokojných respondentov. Najväčšia nespokojnosť respondentov sa prejavila v možnostiach nákupu priemyselného tovaru, ktorú potvrdilo 29 % veľmi nespokojných a nespokojných opýtaných. Ďalšiu nespokojnosť vyjadrili opýtaní k možnostiam využívania služieb (25 % veľmi nespokojných a nespokojných).

V ďalšej časti bola prostredníctvom respondentov hodnotená **obec ako sociálny priestor**. Pri charakterizovaní úrovne susedských vzťahov (graf 18) prevládali v 34 % blízke alebo v 25 % veľmi blízke susedské vzťahy, ktoré sa podľa 42 % respondentov prejavujú ako vzťahy dobrých známych a podľa 29 % respondentov v podobe dobrej spolupráce aj bez osobitného osobného vzťahu. Podľa 18 % respondentov sú tieto vzťahy priateľsky dôverné. Žiaden z respondentov nepotvrdil časté zvady medzi susedmi, nemožnosť spolupráce či závisť. V negatívnych hodnoteniach, iba 2 % respondentov vnímajú vzťahy v obci ako chladné a trochu napäté.

Vo vzťahu k obecnému zastupiteľstvu potvrdilo 54 % respondentov dobrú spoluprácu bez osobitného osobného vzťahu a 22 % má s obecným zastupiteľstvom vzťahy ako s dobrými známymi. Častý záujem o dianie v obci má 35 % respondentov a občasný záujem

má 49 % opýtaných. Väčšinou snahu o zatraktívnenie života v obci a jeho skrášlenie vníma 28 % opýtaných ale až 51 % respondentov si myslí, že niektorí obyvatelia sa snažia o pozitívne zmeny v obci ale väčšine je táto snaha ľahostajná.

Graf 18 - Prevládajúce susedské vzťahy v obci Dolný Ohaj podľa respondentov

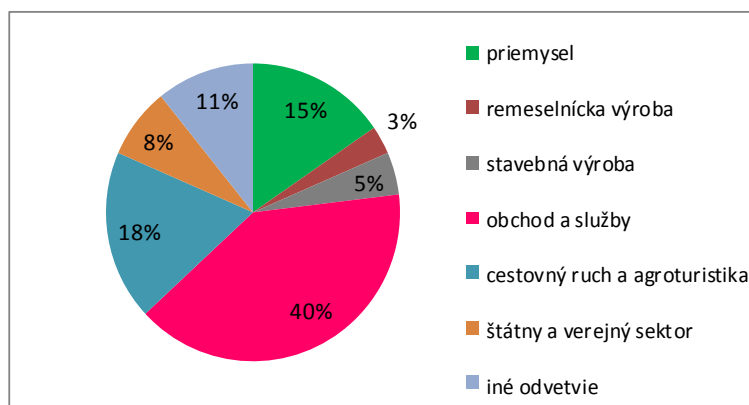

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Dolný Ohaj 2015, *spracované autormi*

V hodnotenej oblasti **obec a práca** bolo prostredníctvom prieskumu zistené, že zo všetkých opýtaných je 80 % zamestnaných. Z opýtaných zamestnaných respondentov 29 % pracuje v obci a zo všetkých zamestnaných respondentov 37 % pracuje v súkromnej sfére. Ako dôvod zamestnania sa v mieste bydliska uviedlo 29 % zamestnaných respondentov finančné dôvody a 10 % nedostatok pracovných príležitostí. Za najväčší dôvod nevyužitia pracovných príležitostí mimo miesta bydliska považuje väčšina zamestnaných opýtaných respondentov (25 %) nevýhodnú vzdialenosť a dopravné možnosti a nedostatok pracovných príležitostí vyjadrilo 19 % opýtaných zamestnaných respondentov. O zmene práce uvažuje do budúcnosti 78 % zamestnaných respondentov. V sledovaní spokojnosti s pracovnými možnosťami v obci vyjadrovali respondenti ani spokojnosť ani nespokojnosť, pričom u mužov to bolo 69 % a u žien 53 %.

Obyvatelia obce majú záujem aj o vznik nových pracovných miest v obci (graf 19).

Graf 19 - Odvetvia s najžiadanejšími novými pracovnými miestami v obci Dolný Ohaj

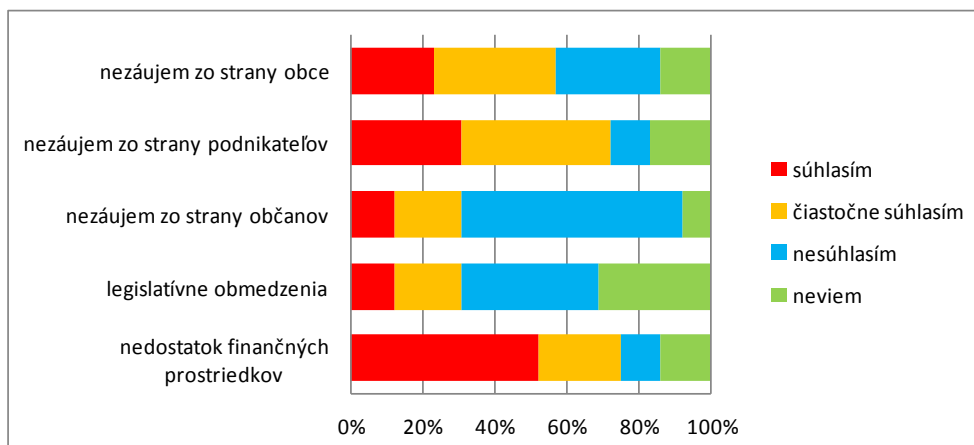

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Dolný Ohaj 2015, *spracované autormi*

Medzi odvetvia s najpotrebnejším vznikom nových pracovných miest zaradili respondenti obchod a služby (40 %), cestovný ruch a agroturistiku (18 %) a priemysel (19 %). Za úplne neatraktívne je obyvateľmi považované lesné hospodárstvo.

Pre lepšiu orientáciu respondentov bolo vybraných 5 dôvodov absencie pracovných miest v obci. Za hlavný dôvod nevzniknutia pracovných príležitostí považuje väčšina opýtaných (52 %) nedostatok finančných prostriedkov. Z ďalších dôvodov vystupuje do popredia nezáujem zo strany podnikateľov, pričom s daným dôvodom súhlasí a čiastočne súhlasí 72 % respondentov a nezáujem zo strany obce, s ktorými súhlasí a čiastočne súhlasí 57 % opýtaných. Ako ďalší dôvod pre nevytvorenie nových pracovných príležitostí uvádzali respondenti nezáujem zo strany občanov, ku ktorému sa prikláňa až 31 % opýtaných, avšak zároveň 62 % s daným tvrdením nesúhlasí (graf 20).

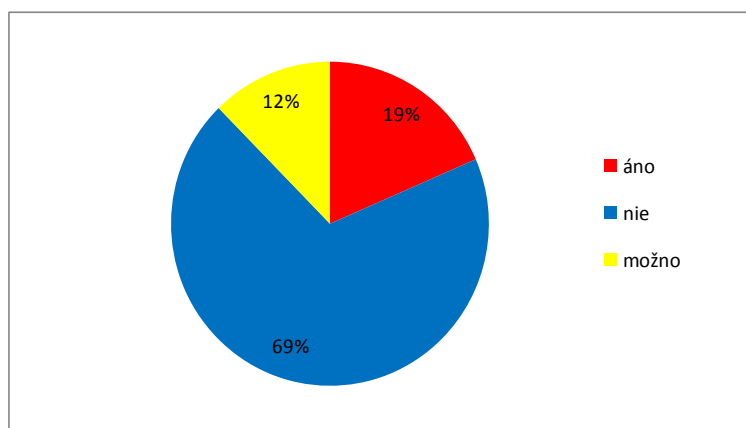
Graf 20 - Príčiny nevzniknutia pracovných miest v obci Dolný Ohaj podľa respondentov

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Dolný Ohaj 2015, spracované autormi

Ako vidieť z grafu 21, až 69 % respondentov nemá záujem podnikat'. Naopak iba 19 % opýtaných by malo záujem o podnikanie pri získaní kapitálu a zlepšení dotácií. Za najlepšiu oblasť pre podnikanie považujú záujemcovia o podnikanie oblasť cestovného ruchu a služieb.

Graf 21 - Záujem respondentov v obci Dolný Ohaj o podnikanie

Zdroj: Dotazníkový prieskum v obci Dolný Ohaj 2015, spracované autormi

Dobudovanie alebo zmeny v obci preferujú respondenti v aktivitách ako je napr. dobudovanie cyklotrás (18 %), dobudovaní chodníkov (17 %), v rekonštrukcii a dobudovaní infraštruktúry (17 %) či v zlepšení dopravného spojenia (11 %).

V rámci perspektív rozvoja mikroregiónu sa stotožňuje obyvateľstvo najmä s podporou turistiky (65 %), vybudovaním cyklotrás (20 % respondentov) a vybudovaním

rekreačných zariadení (17 %). Spoločné rozvojové aktivity vedúce k rozvoju mikroregiónu vidia respondenti predovšetkým v rozvoji turizmu (25 %) a v budovaní cyklotrás (28 %). Od spoločnej spolupráce v rámci mikroregiónu pritom očakávajú respondenti najmä prílev financií ako aj realizáciu spoločných projektov.

Za prvú a dominantnú aktivitu z hľadiska rozvoja mikroregiónu s ohľadom na trvalo udržateľný rozvoj považuje 65 % respondentov dobudovanie cyklotrás a 14 % podporu turistiky. V hodnotení najatraktívnejších miest v mikroregióne dominuje z pohľadu respondentov obec Podhájska (74 % opýtaných) a rovnako aj za najobľúbenejšie miesto v mikroregióne považujú respondenti Podhájsku (75 % opýtaných).

V súvislosti s projektom tvorby PHSR obce bol zaujímavý a prínosný aj **prieskum podnikateľského prostredia**, ktorý predstavuje pre ďalší rozvoj územia nezastupiteľný zdroj informácií. Inovatívnosť a investičná ochota podnikateľského prostredia sú totiž kľúčovými faktormi ekonomického rozvoja. Tieto faktory, okrem globálnych makroekonomických ukazovateľov, či legislatívnych podmienok, do značnej miery závisia od spolupráce súkromného sektora s miestnou samosprávou a intenzity vzájomných vzťahov. Z tohto dôvodu bolo žiadúce poznanie názorov a potrieb miestnych podnikateľských subjektov a analýza situácie súkromného sektora. Prostredníctvom dotazníka adresovaného miestnym podnikateľom, tak boli získané informácie o názoroch a potrebách tých, ktorí investujú a vytvárajú pracovné príležitosti pre obyvateľov.

V rámci daného prieskumu boli v obci oslovení viacerí podnikatelia, z ktorých sa len 4 aktívne zúčastnili prieskumu. Vzhľadom na počet zamestnancov vykazujú tri spoločnosti menej ako 10 zamestnancov a jedna spoločnosť zamestnáva do 50 zamestnancov. Predmetom podnikania troch oslovených podnikateľov sú ostatné služby a u jedného podnikateľa je to obchod. Z oslovených spoločností tri pôsobia na trhu viac ako 10 rokov a jedna menej ako tri roky. Priemerná mesačná mzda dosahuje väčšinou 381 až 480 EUR, ale v jednej zo spoločností je to až v rozmedzí 881-980 EUR. Z hľadiska počtu zamestnancov sledujeme v rámci spoločností pomerne stabilnú situáciu v podobe rovnakého počtu zamestnancov. Do budúcnosti neočakávajú spoločnosti žiadne výrazné zmeny v zamestnanosti prípadne uvádzajú tendenciu mierneho poklesu počtu zamestnancov. V hospodárení vykazujú dve spoločnosti pozitívny vývoj, ktorý sa prejavil v kladnom hospodárskom výsledku a dve spoločnosti uvádzajú záporný hospodársky výsledok. Okrem jednej spoločnosti pôsobia všetky spoločnosti iba na slovenskom trhu a do budúcnosti plánuje jedna spoločnosť skončiť s aktivitami a naopak jedna spoločnosť plánuje modernizovať a rekonštruovať existujúce objekty či zariadenia. V štruktúre zamestnancov prevládajú v troch spoločnostiach osoby s učňovským vzdelaním a jednej spoločnosti osoby s úplným stredoškolským vzdelaním s maturitou alebo s vyšším odborným vzdelaním. Pracovnú kvalitu svojich zamestnancov hodnotili majitelia ako dobrú prípadne veľmi dobrú.

Za najzávažnejšie **problémy na trhu práce** sú z hľadiska samotných spoločností považované najmä vysoká cena práce, legislatívne reštrikcie trhu práce, malá kúpyschopnosť obyvateľstva a nízka flexibilita pracovníkov. Za najvýznamnejšie **faktory ovplyvňujúce podnikateľské prostredie** označili spoločnosti predovšetkým výhodnú polohu obce, ústretovosť obecnej samosprávy, atraktivnosť prostredia, kvalitu životného prostredia a spoluprácu s ostatnými firmami. V hodnotení negatívnych faktorov ovplyvňujúcich podnikateľskú činnosť dominovala ekonomická situácia v SR, cena vstupov (materiál, služby a pod.), zahraničná konkurencia, legislatívne obmedzenia a náklady na energie a mzdy.

Podnikatelia sa tiež vyjadrovali k **hlavným oblastiam hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce**, v ktorom by preferovali malé a stredné podnikanie, kvalitu života, prilákание investorov, ľudské zdroje, imidž a propagáciu obce. **V hodnotení verejných služieb** poskytovaných daným spoločnostiam v prvom rade považovali oslovení podnikatelia obec za vhodné miesto na podnikanie avšak s určitými výhradami. Za najlepšie bolo hodnotené

zásobovanie vodou, požiarna ochrana a administratíva. Naopak najhoršie hodnotenie získalo z verejných služieb odkanalizovanie obce a ochrana majetku. Služby obecnej samosprávy vo vzťahu k ich podnikaniu hodnotia firmy s istými výhradami, medzi ktoré patrí najmä podpora malého a stredného podnikania.

V rámci **nástrojov na podporu podnikania** v obci a mikroregióne by podnikatelia uvítali poskytovanie daňových úľav a úľav na poplatkoch, zvýhodnenie pri prenájme a predaji nehnuteľností, právne poradenstvo a asistenciu pri jednaní na úrade a spoločnú propagáciu podnikov.

Samotné **perspektívy obce** vidia podnikatelia predovšetkým v podpore mladého obyvateľstva v obci, vo vytváraní kvalitného prostredia pre život, v zabezpečení adekvátnej sociálnej infraštruktúry (školské zariadenia, lekárska starostlivosť, kultúrne a športové aktivity) a v dobudovaní technickej infraštruktúry (najmä kanalizácie). **Perspektívy rozvoja Mikroregiónu Termál** vidia podnikatelia v ďalšom rozvoji kúpaliska v Podhájskej, v rozvoji malého podnikania, v podpore cykloturistiky a vytváraní vínnych ciest.

1.3 EX-POST HODNOTENIE PHSR OBCE DOLNÝ OHAJ 2007 – 2013

Predchádzajúci Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Dolný Ohaj na roky 2007 – 2013 sa sústreďoval na dva základné ciele, ktoré boli zamerané na podporu rozvoja cestovného ruchu a skvalitnenie podmienok života v obci predovšetkým dobudovaním sociálnej, technickej a environmentálnej infraštruktúry.

V oblasti cestovného ruchu bolo naplánované vybudovanie relaxačno-oddychovej zóny, vybudovanie rekreačnej zóny na nábreží starého koryta Žitavy a vybudovanie stravovacieho zariadenia. Tieto aktivity však neboli vzhľadom na finančné možnosti realizované a z časti sa teda premietajú do nového programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce.

Zrealizované boli počas predchádzajúceho obdobia aktivity zamerané na dobudovanie infraštruktúry, pričom bolo vybudované detské ihrisko, vytýčené boli cyklotrasy v území, zrekonštruovaný bol kultúrny dom, miestny rozhlas, dobudované boli komunikácie, autobusové zastávky a vypracovaných bolo viacero projektov (tab. 36).

Aktivity, ktoré nebolo možné vzhľadom na nedostatok finančných zdrojov splniť, sa premietajú do nového akčného plánu obce. Zahŕňajú napr. opravu miestnych komunikácií a dobudovanie chodníkov, vybudovanie zberného dvora a obecného kompostoviska, vybudovanie kanalizácie a ďalšie.

Tab. 36 - Zrealizované projekty v obci Dolný Ohaj za obdobie rokov 2007 – 2013

Názov investície - projektu	Obdobie realizácie	Objem finančných prostriedkov (v EUR)	Finančné prostriedky podľa zdrojov financovania (v EUR)				
			Štátny rozpočet	VÚC	Obec	EÚ	Súkromné zdroje
Dom seniorov	2007	886 000	106 427		211 961	567 612	
Elektrické polohovateľné posteľe	2008	30 000	26 555		3 445		
Miestny rozhlas	2008	2 000			2000		
Galéria a múzeum - projekt	2008	35 000			35 000		
Ostatné projekty	2009	4 880			4 880		
Kanalizácia - projekt	2010	61 000			61 000		
Zberný dvor - projekty	2011 - 2013	11 000			11 000		

Názov investície - projektu	Obdobie realizácie	Objem finančných prostriedkov (v EUR)	Finančné prostriedky podľa zdrojov financovania (v EUR)				
			Štátny rozpočet	VÚC	Obec	EÚ	Súkromné zdroje
Rekonštrukcia KD	2011	23 000			23 000		
Špeciálny osobný automobil - Domov seniorov	2011	16 000	13 000		3 000		
IBV- komunikácia	2012	52 000			52 000		
Rekonštrukcia - KD	2012	11 000			11 000		
Detské ihrisko - KD	2012	8 238			7 238		1 000 Nadácia Pontis
Protipovodňové opatrenia	2012	10 000	10 000				
Autobusové zastávky	2012	4 000			4 000		
Informačný a navigačný systém	2012	5 000	4 199		801		
Vybudovanie kamerového systému	2012	6 000	3 000		3 000		
Autobusové zastávky	2013	9 000			9 000		
Cyklotrasy	2013	5 926		3 850 LEADER	2 076		
Rekonštrukcia - KD	2013	8 000			8 000		
Ihrisko - KD	2013	7 000			3 259		
Miestny rozhlas - rekonštrukcia	2013	4 000			4000		
Elektrické polohovateľné postele - Domov seniorov	2013	8 000	6 000		2 000		
Rekonštrukcia zdravotného strediska	2014	21 000	13 500		7 500		
Vybudovanie kamerového systému	2014	10 000	7 000		3 000		
Oddychová zóna pre cyklotrasy	2014	2 200		1 800	400		

Zdroj: Obecný úrad Dolný Ohaj, 2015

1.4 SWOT ANALÝZA

Na základe získaných informácií o území bola následne vytvorená SWOT analýza, ktorá je považovaná na danej úrovni za jeden z najefektívnejších nástrojov plánovania, ktorá pomáha ujasniť situáciu a zhodnotiť potenciál územia. SWOT analýza (S - Strong points, W - Weak points, O - Opportunities, T - Threats) predstavuje jednoduchú, ale pritom výstižnú, vyčerpávajúcu a objektívnu charakteristiku silných a slabých stránok (vnútorná analýza) skúmanej oblasti a jej možných príležitostí a ohrození (vonkajšia analýza). Silné stránky zahŕňajú komparatívne a konkurenčné výhody územia pre rôzne typy rozvojových aktivít, slabé stránky sú ohrozujúce, limitujúce a majú negatívny vplyv na rozvoj územia. Príležitosti tvoria možnosti a šance pre rozvoj územia a plynú prevažne z vonkajšieho prostredia. Ohrozenia predstavujú riziká vonkajšieho prostredia a môžu negatívnym spôsobom ovplyvniť rozvoj územia.

Silné stránky	Slabé stránky
výhodná dopravná poloha vzhľadom na okresné mesto,	regresívny typ populácie,
prírodné zaujímavosti (PP Potok Chrenovka, PP Meander Chrenovky, CHVÚ Dolné Považie),	vysoký index starnutia obyvateľstva,
vhodné klimatické a pôdne podmienky pre poľnohospodárstvo,	vyššia ekonomická zaťaženosť populácie,
tradičná poľnohospodárska výroba,	znižovanie poľnohospodárskej produkcie,
zachovaná vinárska tradícia a pálenica,	nepostačujúca dopravná infraštruktúra a nepostačujúca dopravná dostupnosť,
existencia niekoľkých tradičných priemyselných podnikov,	nevyhovujúci stav miestnych komunikácií a chodníkov,
aktivity obce zamerané na posilnenie ekonomickej prosperity a zvýšenie životnej úrovne,	nedostatok ubytovacích a stravovacích zariadení,
možnosti zamestnania priamo v obci,	zastaraná kultúrna infraštruktúra,
prirodzený, migračný a celkový prírastok obyvateľstva,	nedostatok športovo-relaxačných zariadení,
historický mlyn na múku na rieke Žitava,	nevybudovaná kanalizácia,
výrazný podiel podnikateľov v hospodárstve obce,	kontaminácia povrchových vôd poľnohospodárskou výrobou,
predpoklady pre rozvoj cestovného ruchu (poľovníctvo, vinárstvo),	znečistený vodný tok Žitava,
záujem obyvateľstva o podnikanie najmä v oblasti cestovného ruchu a službách,	náchylnosť územia na veternú eróziu,
pohostinnosť a ústretovosť obyvateľstva,	znečistenie podzemných vôd,
zachované kultúrne dedičstvo v podobe zvykov a obyčají obyvateľov obce,	absencia niektorých druhov služieb,
separovaný zber odpadu,	malý záujem obyvateľstva o podnikanie,
vybudované sociálne zariadenie pre starších občanov „Dom seniorov“,	zlý technický stav verejných budov,
dostatok poskytovaných služieb v obci,	nedostatok aktívnych leadrov,
pomerne veľké plošné výmery udržiavanej verejnej zelene,	nevyhovujúce technické zázemie MŠ a Domova seniorov,
Príležitosti	Ohrozenia
podpora mladého obyvateľstva,	odchod mladého obyvateľstva z obce,
podpora ekologického poľnohospodárstva,	zníženie počtu obyvateľov,
podpora imigrácie do obce,	nevytvorené podmienky pre mladé obyvateľstvo,
stimulácia poľnohospodárskych podnikov,	nedostatok finančných prostriedkov na rozvoj,
rozšírenie pracovnej činnosti miestnych firiem,	pokles konkurencieschopnosti výrobkov,
podpora malého a stredného podnikania,	silný konkurenčný tlak firiem okolitých regiónov,
vybudovanie športového centra,	stagnácia rozvoja infraštruktúry,
realizácia geotermálnych vrtov,	nezáujem obyvateľstva o dianie v obci,

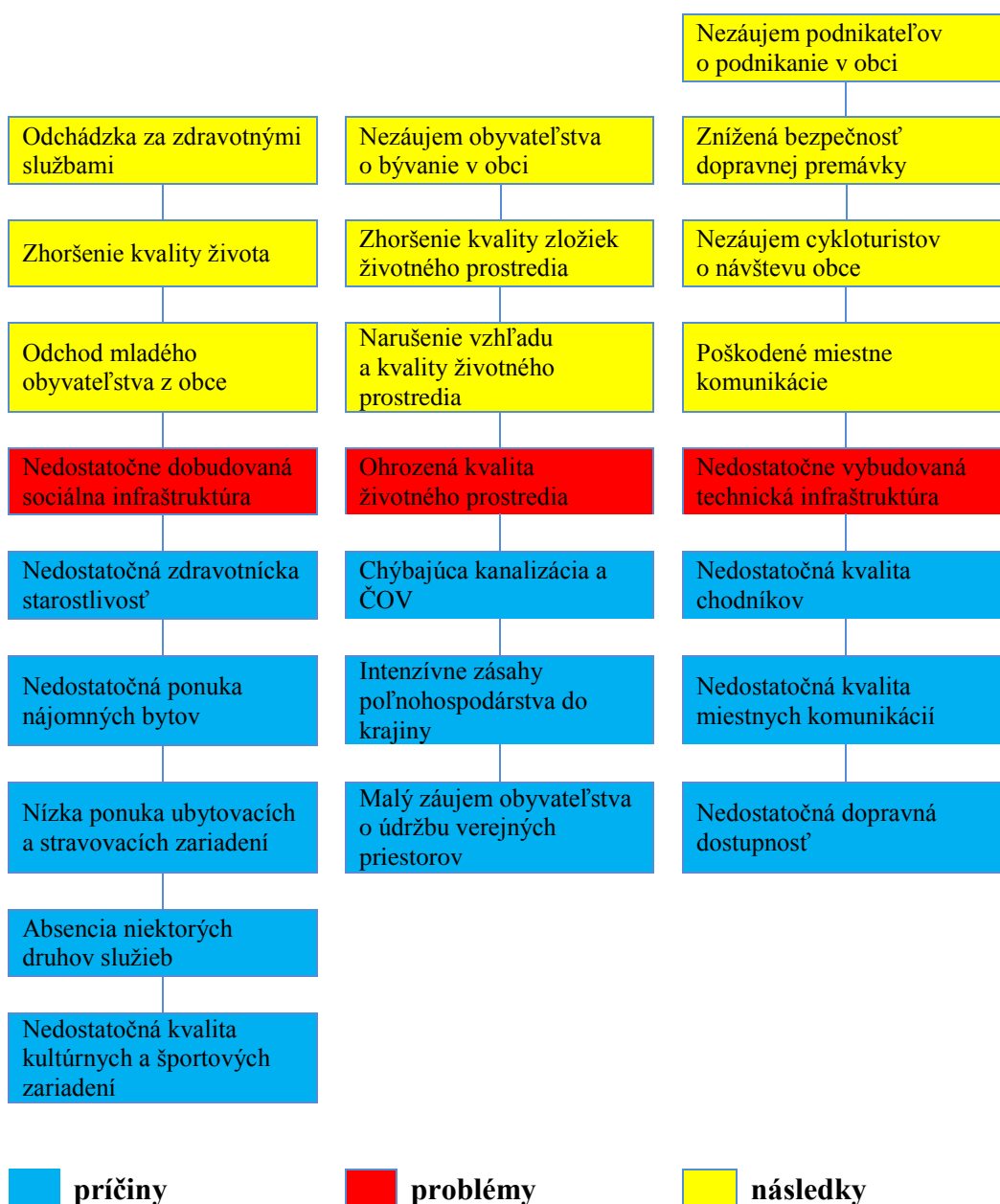
Príležitosti	Ohrozenia
▪ vybudovanie relaxačno-oddychovej zóny,	▪ stagnácia rozvoja obce,
▪ rozvoj agroturistiky,	▪ nízky prílev finančných zdrojov
▪ organizácia spoločenských akcií,	▪ rozvoj socio-patogénnych javov (napr. kriminalita),
▪ výstavba nájomných bytov,	▪ riziko nízkeho rastu počtu obyvateľov,
▪ vybudovanie materskej školy,	▪ nevysporiadanie majetníckych vzťahov a s tým spojená nemožnosť využívania pozemkov.
▪ vybudovanie zberného dvora a obecného kompostoviska,	
▪ úprava miestnych komunikácií,	
▪ vybudovanie cestného obchvatu po východnom okraji obce,	
▪ rekonštrukcia kultúrneho domu,	
▪ vybudovanie denného stacionára,	
▪ vybudovanie kúpaliska,	
▪ vytvorenie náučného chodníka po pamiatkach,	
▪ zavedenie školského autobusu pre deti z okolitých obcí,	
▪ vybudovanie cyklociest,	
▪ vytváranie podmienok pre individuálnu bytovú výstavbu,	
▪ zvýšenie zapojenosti obyvateľov do rozvoja obce,	
▪ vybudovanie exteriérového fitness centra pre seniorov,	
▪ vybudovanie stravovacích zariadení,	
▪ vybudovanie kanalizácie,	
▪ zväčšenie plôch prírodných prvkov pozdĺž vodných tokov a miestnych komunikácií,	
▪ zlepšenie stavu životného prostredia,	

1.5 PROBLÉMOVÁ ANALÝZA

Na základe predchádzajúcej SWOT analýzy je možné poukázať na to, že v rámci obce sa vyskytujú viaceré problémy, ktoré je potrebné v budúcnosti riešiť. Jednotlivé problémy však vykazujú rozličnú mieru vážnosti a priority v riešení. Na stanovenie kľúčových problémov, ktoré existujú v obci, je použitá metóda „stromu problémov“. Pri použití tejto metódy sa vytvorí schéma pripomínajúca zloženie stromu, ktorý sa skladá z príčin (korene stromu), problémov (kmeň stromu) a následkov (koruna stromu). Strom problémov sa následne použije v strategicknej časti, pri formulovaní strategického plánu so zámerom efektívneho riešenia príčin problémov, aby sa v budúcnosti nemuseli riešiť následky problémov.

Za prioritné boli v obci stanovené tri problémy – nedostatočne dobudovaná sociálna infraštruktúra, nedostatočne vybudovaná technická infraštruktúra, ohrozená kvalita životného prostredia.

Strom problémov obce Dolný Ohaj

Nedostatočne dobudovaná a rozvinutá sociálna infraštruktúra súvisí najmä s možnosťami skvalitnenia poskytovanej zdravotníckej či školskej starostlivosti. Intenzívnejšiu podporu by si vyžadovali aj kultúrne a športové zariadenia a s tým sa spájajúca ich rekonštrukcia prípadne dobudovanie. V prípade intenzívnejšieho rozvoja cestovného ruchu je to aj absencia ubytovacích a stravovacích zariadení. Neriešenie súčasnej situácie sa môže v budúcnosti negatívne odraziť na kvalite života obyvateľstva a celkovom záujme o bývanie v obci. Rovnako hrozí aj strata záujmu zo strany návštevníkov mikroregiónu ako potenciálnych účastníkov cestovného ruchu.

Nedostatočne vybudovaná technická infraštruktúra sa týka nedostatočnej kvality miestnych komunikácií a chodníkov, ktorých charakter výrazne ovplyvňuje dopravnú bezpečnosť v obci. Následkom neriešenia tohto problému hrozí v obci zníženie bezpečnosti cestnej premávky a poškodenie miestnych komunikácií.

Ohrozená kvalita životného prostredia súvisí predovšetkým s intenzívnou poľnohospodárskou výrobou ale aj s absenciou environmentálnej infraštruktúry v podobe kanalizácie a čističky odpadových vôd. Neriešenie situácie sa môže v budúcnosti odraziť na zhoršení kvality jednotlivých zložiek životného prostredia, najmä však vody a pôdy.

2 STRATEGICKÁ ČASŤ

Strategická časť dokumentu obsahuje víziu strategického rozvoja obce pri zohľadnení jej vnútorných špecifik, určuje globálne a špecifické ciele rozvoja obce prostredníctvom jednotlivých opatrení a príslušných projektov a aktivít s rešpektovaním princípov regionálnej politiky a s cieľom dosiahnutia vyváženého udržateľného rozvoja územia.

2.1 VÍZIA OBCE

Obec Dolný Ohaj je príťažlivá nielen pre svojich obyvateľov ale aj pre návštevníkov v podobe upravenej, čistej a zaujímavej lokality pre bývanie a trávenie voľného času. Je to obec s komplexne vybudovanou infraštruktúrou a kvalitným životným prostredím umožňujúcim rozvoj cestovného ruchu v zmysle zásad udržateľného rozvoja, obec s profesionálnou správou.

Na dosiahnutie vízie bude obec Dolný Ohaj podporovať:

- rozvoj a skvalitnenie potrebnej infraštruktúry,
- rozvoj cestovného ruchu,
- zvyšovanie kvality života obyvateľov,
- vytváranie bezpečného a stabilného prostredia,
- zachovanie zdravého životného prostredia v zmysle zásad udržateľného rozvoja,
- profesionalizáciu svojej správy a intenzívnejšiu spoluprácu s miestnym obyvateľstvom.

2.2 PRIORITNÉ OBLASTI, GLOBÁLNE A ŠPECIFICKÉ CIELE ROZVOJA OBCE

Uskutočniteľnosť strategických cieľov obce, ktoré sú bližšie špecifikované prostredníctvom prioritných oblastí, globálnych a špecifických cieľov, ako aj príslušných opatrení, vychádzajúcich z miestnych podmienok, závisia od troch faktorov:

- do akej miery bude obec schopná využívať vlastné zdroje ako aj možnosti vonkajších zdrojov,
- od udržateľnosti navrhovaných a uskutočnených opatrení,
- od stupňa ich podpory získaných od všetkých záujmových skupín v obci.

V zmysle predchádzajúcich analýz ako aj názorov anketovaných obyvateľov a podnikateľov bolo naformulovaných päť dlhodobých globálnych cieľov rozvoja obce, ktoré detailnejšie charakterizujú špecifické ciele a jednotlivé opatrenia (tab. 37).

Tab. 37 - Hierarchia strategických cieľov obce Dolný Ohaj

Vízia		„Obec Dolný Ohaj je príťažlivá nielen pre svojich obyvateľov ale aj pre návštevníkov v podobe upravenej, čistej a zaujímavej lokality pre bývanie a trávenie voľného času. Je to obec s komplexne vybudovanou infraštruktúrou a kvalitným životným prostredím umožňujúcim rozvoj cestovného ruchu v zmysle zásad udržateľného rozvoja, obec s profesionálnou správou.“								
Globálne ciele		1. Prioritná oblasť - Hospodárska					2. Prioritná oblasť - Sociálna	3. Prioritná oblasť - Environmentálna		
		1. Atraktívna obec pre podnikanie		2. Kvalitná technická infraštruktúra	3. Rozvoj cestovného ruchu		4. Kvalitná sociálna infraštruktúra	5. Kvalitné životné prostredie		
Špecifické ciele		1.1 Podpora miestnych podnikateľských aktivít	1.2 Posilnenie tradičného podnikania na vidieku s podporou miestnych tradícií a remesiel	2. 1 Bezpečná doprava v obci	2.2 Budovanie cyklistickej infraštruktúry	3. 1 Výstavba zariadení cestovného ruchu	3.2 Podpora rozvoja vidieckeho turizmu	4.1 Rekonštrukcia a dobudovanie sociálnej infraštruktúry	5.1 Rozvoj environmentálnej infraštruktúry	5.2 Revitalizácia verejných priestranstiev

Zdroj: spracované autormi, 2015

Globálny cieľ 1 – Atraktívna obec pre podnikanie

Zameranie daného cieľa súvisí s posilnením ekonomiky obce zvýšením konkurencieschopnosti existujúcich podnikov ako aj v podpore ďalšej podnikateľskej činnosti. V súlade s vyššími dokumentmi regionálneho rozvoja je dôraz kladený najmä na lepšie využívanie existujúcich faktorov ekonomického rastu a tvorbu nových poznatkov založených na trvalo udržateľnom ekonomickom raste územia. Preferovaná je podpora miestnych podnikateľských aktivít vo všetkých sférach ekonomických činností s dôrazom na tradičné vidiecke aktivity. V obci je cieľ bližšie zameraný na rozvoj podnikateľských aktivít a posilnenie ekonomiky obce prostredníctvom dvoch špecifických cieľov:

- podpora miestnych podnikateľských aktivít,
- posilnenie tradičného podnikania na vidieku s podporou miestnych tradícií a remesiel.

Globálny cieľ 2 – Kvalitná technická infraštruktúra

Kvalitná technická infraštruktúra je v obci nevyhnutnou podmienkou pre fungujúce hospodárstvo a dostatočnú kvalitu života obyvateľstva. Preto je veľmi dôležité podporovať opatrenia vedúce k zabezpečeniu kvalitnej a funkčnej technickej infraštruktúry najmä zlepšením dopravnej dostupnosti ako aj skvalitnením miestnych komunikácií, chodníkov a dopravných priestorov, ktoré sa tak stanú prínosom pre ekonomický rozvoj obce. Podstatná je podpora dobudovania cykloturistických trás, ktoré sú zaujímavé nielen pre miestne obyvateľstvo ale aj pre návštevníkov obce či Mikroregiónu Termál. V rámci globálneho cieľa sú navrhované špecifické ciele, ktoré sú zamerané na dobudovanie a skvalitnenie technickej infraštruktúry:

- bezpečná doprava v obci,
- budovanie cyklistickej infraštruktúry.

Globálny cieľ 3 – Rozvoj cestovného ruchu

Cestovný ruch predstavuje významné odvetvie hospodárstva a v samotnom mikroregióne má vďaka stredisku cestovného ruchu Podhájska prioritné postavenie. Pre ďalší rozvoj je potrebné stabilizovať jeho postavenie a zároveň vytvárať predpoklady pre jeho efektívny a dlhodobý rozvoj. Samotná obec Dolný Ohaj sa môže stať vzhľadom na svoj prírodný a kultúrny potenciál zaujímavou lokalitou pre návštevníkov v Podhájskej. Dobudovaním príslušnej sociálnej infraštruktúry so zameraním sa na potreby cestovného ruchu môže návštevníkom ponúknuť príjemné prostredie na trávenie dovolenkových aktivít. Na splnenie tohto cieľa si obec vytyčuje dva špecifické ciele:

- výstavba zariadení cestovného ruchu,
- podpora rozvoja vidieckeho turizmu.

Globálny cieľ 4 – Kvalitná sociálna infraštruktúra

Kvalita sociálnej infraštruktúry je vo vidieckych sídlach všeobecne považovaná za jeden z najvýznamnejších faktorov pre udržanie obyvateľstva na vidieku. Preto je veľmi dôležité podporovať opatrenia vedúce k zabezpečeniu základných sociálnych služieb, sociálnej infraštruktúry, ako i opatrenia vedúce k obnove a ochrane vidieckej architektúry a krajinného rázu. Obsahovo sa cieľ zameriava na zlepšenie a rozvoj sociálnej infraštruktúry prostredníctvom napr. rekonštrukcie objektov, zvýšenia ich štandardu a obnovou ich zariadení. Špecifickým cieľom je skvalitnenie sociálnej infraštruktúry prostredníctvom aktivít, ktorých zámerom je:

- rekonštrukcia a dobudovanie sociálnej infraštruktúry.

Globálny cieľ 5 – Kvalitné životné prostredie

Dlhodobé narušovanie prírodných zdrojov, znečisťovanie jednotlivých zložiek životného prostredia, nedomyslené zásahy do krajiny, nedostatočná infraštruktúra a iné javy sa podieľajú na kvalite životného prostredia, pričom môžu spôsobovať nie len jeho zhoršený stav ale negatívne ovplyvňujú aj ľudské zdravie a ekonomiku obce. Medzi najväčšie nedostatky patrí v obci absentujúca environmentálna infraštruktúra v podobe kanalizácie a ČOV.

Zámerom stanoveného cieľa je celkové skvalitnenie životného prostredia, jeho ochrana, zachovanie prírodného dedičstva a ochrana biodiverzity v rámci princípov trvalo udržateľného rozvoja prostredníctvom dvoch navrhovaných špecifických cieľov:

- rozvoj environmentálnej infraštruktúry,
- revitalizácia verejných priestranstiev.

Podrobnejšia charakteristika opatrení a projektov podporujúcich strategické ciele rozvoja obce je uvedená v tab. 38.

Z uvedeného prehľadu špecifických cieľov podporujúcich globálne ciele je zrejma preferencia skvalitňovania podmienok života v obci predovšetkým dobudovaním infraštruktúry. Ostatné opatrenia predstavujú identifikovaný priestor pre ďalšie postupné rozširovanie aktivít obce so zameraním na cestovný ruch.

3 PROGRAMOVÁ ČASŤ

Programová (plánovacia) časť dokumentu obsahuje predovšetkým zoznam opatrení a aktivít, ktoré slúžia na zabezpečenie realizácie programu rozvoja obce. Poskytuje odpoveď na otázku, ako obec zabezpečí realizáciu svojej vízie a strategických cieľov v hospodárskej, sociálnej a environmentálnej politike.

3.1 AKČNÝ PLÁN OPATRENÍ A PROJEKTOV OBCE NA ROKY 2014 - 2020

Zmyslom a aj výsledkom úspešného strategického plánovania regionálneho rozvoja obce je realizácia akčného plánu projektov (tab. 38). Ide o plán, ktorý definuje jednotlivé kroky pri plnení PHSR obce s ohľadom na jej momentálne finančné, personálne a technické kapacity a naliehavosť navrhnutých aktivít. Akčný plán na roky 2014 – 2020 obsahuje zoznam najdôležitejších opatrení na príslušné obdobie a ich bližšiu špecifikáciu prostredníctvom projektov.

Tab. 38 - Akčný plán opatrení a projektov obce Dolný Ohaj na roky 2014 – 2020

Opatrenie	Projekt	Prioritná oblasť
1.1.1 Podpora a zvýhodňovanie miestnych podnikateľských aktivít vo všetkých sférach ekonomických činností	1.1.1.1 Podpora miestnych podnikateľských aktivít	Hospodárska - podnikateľské aktivity
1.2.1 Posilnenie tradičného podnikania s podporou miestnych tradícií a remesiel	1.2.1.1 Podpora miestnych tradícií a remesiel	Hospodárska - podnikateľské aktivity
2.1.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií a chodníkov	2.1.1.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií a oprava chodníkov	Hospodárska - technická infraštruktúra
2.2.1 Podpora cyklistickej dopravy	2.2.1.1 Dobudovanie cyklistických trás	Hospodárska - technická infraštruktúra
3.1.1 Dobudovanie infraštruktúry cestovného ruchu	3.1.1.1 Výstavba relaxačno-oddychovej zóny	Hospodárska - cestovný ruch
	3.1.1.2 Realizácia geotermálnych vrtov	Hospodárska - cestovný ruch
3.2 Podpora vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky	3.2.1.1 Podpora rozvoja vidieckeho cestovného ruchu a agroturistiky	Hospodárska - cestovný ruch
4.1.1 Rozvoj bytového fondu	4.1.1.1 Výstavba nájomných bytov	Sociálna - sociálna infraštruktúra
4.1.2 Rekonštrukcia kultúrnych zariadení	4.1.2.1 Prestavba a rekonštrukcia kultúrneho domu	Sociálna - sociálna infraštruktúra
4.1.3 Dobudovanie športových zariadení	4.1.3.1 Vybudovanie športového centra	Sociálna - sociálna infraštruktúra
4.1.4 Dobudovanie školských zariadení	4.1.4.1 Vybudovanie materskej školy s kuchyňou a jedálňou	Sociálna - sociálna infraštruktúra
5.1.1 Rozvoj a dobudovanie environmentálnej infraštruktúry	5.1.1.1 Vybudovanie kanalizácie a ČOV	Environmentálna - environmentálna infraštruktúra
	5.1.1.2 Vybudovanie zberného dvora a obecného kompostoviska	Environmentálna - environmentálna infraštruktúra
5.2.1 Revitalizácia verejných plôch	5.2.1.1 Revitalizácia verejných priestranstiev	Environmentálna - revitalizácia územia

Zdroj: Obecný úrad Dolný Ohaj, 2015, *spracované autormi*

3.2 SÚBOR UKAZOVATEĽOV, VÝSLEDKOV A DOSAHOV

Podstatnou zložkou programovej časti je aj súbor ukazovateľov navrhovaných opatrení a projektov (tab. 39, 40 a 41). Ukazovatele sú v základe rozdelené do troch skupín - výstupy, výsledky a vplyvy. Ukazovatele výstupov zahŕňajú práce, tovary a služby, ktoré budú financované počas realizácie aktivít projektu. Vyjadrené sú z finančného a vecného hľadiska. Ukazovatele výsledku predstavujú bezprostredný efekt realizácie aktivít projektu, ktorý slúži cieľovej skupine alebo sa jedná o služby poskytnuté cieľovej skupine. Ukazovatele dopadov vyjadrujú dlhodobý efekt vplyvu na danú prioritnú oblasť alebo cieľovú skupinu, ktorý však realizátor projektu nemôže ovplyvniť.

Tab. 39 - Zoznam ukazovateľov projektov obce Dolný Ohaj na roky 2014 – 2020 v hospodárskej oblasti

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Definícia	Informačný zdroj /odkaz	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota/rok	
					Rok 2015	Rok 2017	Rok 2020
PRIORITNÁ OBLASŤ - Hospodárska							
Projekt 2.1.1.1 Rekonštrukcia miestnych komunikácií a oprava chodníkov							
Hlavné ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	0	165 970
	Výsledok	Opravené miestne komunikácie a dobudované chodníky	OcÚ	km m	0 0	0 0	4 742
	Dopad	Zrealizované projekty technickej infraštruktúry	OcÚ	počet	0	0	1
Projekt 3.1.1.1 Výstavba relaxačno-oddychovej zóny							
Hlavné ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	0	4850000
	Výsledok	Vybudovaná relaxačno-oddychová zóna	OcÚ	počet	0	0	1
	Dopad	Zrealizované projekty sociálnej infraštruktúry	Štatistický úrad	počet	0	0	1
Projekt 3.1.1.2 Realizácia geotermálnych vrtov							
Hlavné ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	0	550 000
	Výsledok	Preskúmané geotermálne vrty	OcÚ	počet	0	0	3
	Dopad	Zrealizované vrty pre potreby cestovného ruchu	OcÚ	počet	0	0	3

Zdroj: Obecný úrad Dolný Ohaj 2015, *spracované autormi*

Tab. 40 - Zoznam ukazovateľov projektov a aktivít obce Dolný Ohaj na roky 2014 - 2020 v sociálnej oblasti

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Definícia	Informačný zdroj /odkaz	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota/rok	
					Rok 2015	Rok 2017	Rok 2020
PRIORITNÁ OBLASŤ - Sociálna							
Projekt 4.1.1.1 Výstavba nájomných bytov							
Hlavné ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	0	840 000
	Výsledok	Výstavba nájomných bytov	OcÚ	počet bytov	0	0	16
	Dopad	Zrealizované projekty sociálnej infraštruktúry	Štatistický úrad	počet bytov	0	0	16
Projekt 4.1.2.1 Prestavba a rekonštrukcia kultúrneho domu							
Hlavné ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	0	1228175
	Výsledok	Prestavba a zrekonštruovanie kultúrneho domu	OcÚ	počet	0	0	1
	Dopad	Zrealizované projekty sociálnej infraštruktúry	OcÚ	počet	0	0	1
Projekt 4.1.3.1 Vybudovanie športového centra							
Hlavné ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	0	220 000
	Výsledok	Vybudované športové centrum	OcÚ	počet	0	0	1
	Dopad	Zrealizované projekty sociálnej infraštruktúry	ŠÚ	počet	0	0	1
Projekt 4.1.4.1 Vybudovanie materskej školy s kuchyňou a jedálňou							
Hlavné ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	0	450 000
	Výsledok	Vybudovaná MŠ s kuchyňou a jedálňou	OcÚ	počet	0	0	1
	Dopad	Zrealizované projekty sociálnej infraštruktúry	Štatistický úrad	počet	0	0	1

Zdroj: Obecný úrad Dolný Ohaj, 2015, *spracované autormi*

Tab. 41 - Zoznam ukazovateľov projektov a aktivít obce Dolný Ohaj na roky 2014 - 2020 v environmentálnej oblasti

Typ ukazovateľa	Ukazovateľ	Definícia	Informačný zdroj /odkaz	Merná jednotka	Východisková hodnota	Cieľová hodnota/rok	
					Rok 2015	Rok 2017	Rok 2020
PRIORITNÁ OBLASŤ - Environmentálna							
Projekt 5.1.1.1 Vybudovanie kanalizácie							
Hlavné ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	0	5700000
	Výsledok	Vybudovaná kanalizácia	OcÚ	m	0	0	8900
	Dopad	Zrealizované projekty environmentálnej infraštruktúry	Štatistický úrad	m	0	0	8900
Projekt 5.1.1.2 Vybudovanie zberného dvora a obecného kompostoviska							
Hlavné ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	0	350000
	Výsledok	Vybudovaný zberný dvor a obecné kompostovisko	OcÚ	počet	0	0	2
	Dopad	Zrealizované environmentálne projekty	Štatistický úrad	počet	0	0	2
Projekt 5.3.1.1 Revitalizácia verejných priestranstiev							
Hlavné ukazovatele	Výstup	Náklady na realizáciu	OcÚ	EUR	0	0	420 000
	Výsledok	Revitalizácia verejných plôch	OcÚ	m²	0	0	12000
	Dopad	Zrealizované projekty revitalizácie	OcÚ	m²	0	0	12000

Zdroj: Obecný úrad Dolný Ohaj, 2015, *spracované autormi*

3.3 SÚHRNNÝ PREHĽAD PROJEKTOVÝCH ZÁMEROV OBCE DOLNÝ OHAJ NA ROKY 2014 – 2020

Vytýčené ciele budú v stratégii rozvoja obce realizované prostredníctvom projektov a preto je nutné stanoviť si konkrétne aktivity, ktoré napomôžu ich realizácii.

Súhrnný prehľad projektov obce Dolný Ohaj na roky 2014 – 2020 (tab. 42) tak obsahuje oproti akčnému plánu opatrení a projektov už iba prioritne obcou naplánované projekty.

Tab. 42 - Súhrnný prehľad projektov obce Dolný Ohaj na roky 2014 - 2020

Názov projektu	Garant	predpokladaný rok realizácie	predpokladané náklady (v EUR)	Štruktúra predpokladaných zdrojov financovania (v EUR)				
				EU	ŠR	VÚC	obec	súkromné
Rekonštrukcia miestnych komunikácií a oprava chodníkov	Obec Dolný Ohaj	2014 – 2020	165 970	157720			8250	
Výstavba relaxačno-oddychovej zóny	Obec Dolný Ohaj	2014 – 2020	4 850 000	2400000			50000	2400000
Realizácia geotermálnych vrtov	Obec Dolný Ohaj	2014 – 2020	550 000	495000	27500		27500	
Výstavba nájomných bytov	Obec Dolný Ohaj	2014 – 2020	840 000		798000		42000	
Prestavba a rekonštrukcia kultúrneho domu	Obec Dolný Ohaj	2015-2020	1 228 175	1166675			61500	
Vybudovanie športového centra	Obec Dolný Ohaj	2014 – 2020	220 000	209000			11000	
Vybudovanie materskej školy s kuchyňou a jedálňou	Obec Dolný Ohaj	2014 – 2020	450 000		427500		22500	
Vybudovanie kanalizácie	Obec Dolný Ohaj	2015-2020	5 700 000	4845000	570000		285000	
Vybudovanie zberného dvora a obecného kompostoviska	Obec Dolný Ohaj	2014- 2020	350 000	297500	35000		17500	
Revitalizácia verejných priestranstiev	Obec Dolný Ohaj	2014 – 2020	420 000	357000	42000		21000	

Zdroj: Obecný úrad Dolný Ohaj, 2015, *spracované autormi*

4 REALIZAČNÁ ČASŤ

Vypracovaním a schválením výsledného dokumentu proces strategického plánovania nekončí. PHSR je dokument živý, otvorený, reagujúci na zmeny. Proces plánovania však vyžaduje aj potrebu priebežného vyhodnocovania procesu realizácie aktivít, resp. jeho monitorovanie. Monitorovanie je nevyhnutné, pretože zaisťuje vykonanie akcií a udržanie úsilia na dosiahnutie cieľov tým, že uskutočňuje opatrenia na prispôsobenie sa prípadným zmenám v dostupných alebo požadovaných zdrojoch, prípadne zmenám prostredia ako takého. Akčný plán opatrení rozvoja obce je preto potrebné každoročne aktualizovať.

Definovanie konkrétnych projektov je len prvým krokom, prostredníctvom ktorého možno posunúť stratégiu bližšie k realizácii. V ďalšej fáze je potrebné vytvoriť organizačné štruktúry, ktoré budú zabezpečovať realizáciu cieľov. Preto treba zriadiť pracovnú skupinu pre implementáciu a delegovať na ňu túto úlohu. Pracovná skupina by mala vyvíjať činnosť v úzkej väzbe na obecné zastupiteľstvo a na jeho odborné komisie. Podstatou jej činnosti bude podnikáť kroky smerujúce k realizácii projektov, pripravovať projekty a koordinovať aktivity účastníkov rozvojového procesu. Vzhľadom k skutočnosti, že garantom väčšiny projektov je obec, možno predpokladať personálne prekrývanie činností administratívnych štruktúr miestnej samosprávy s poslancami a pracovnou skupinou.

Pracovná skupina pre implementáciu by okrem úlohy „transformovať strategickú víziu a ciele na skutočnosť“ mala plniť aj monitorovaciu úlohu. Jej náplňou bude sledovať zmeny v smerovaní vývoja obce, zmeny vonkajších podmienok rozvoja, ako aj nové požiadavky obyvateľov a ďalších cieľových skupín (návštevníkov, podnikateľov). Na základe zistených skutočností je potrebné uskutočniť revíziu aktuálnosti strategických cieľov, čo môže viesť k ich prípadnému prehodnoteniu. Obdobne by sa mal aktualizovať aj zásobník projektov - úspešne zavŕšené projekty by mali byť priebežne nahradzované novými projektmi, podporujúcimi kontinuitu v dosahovaní stanovených cieľov. Špeciálnym nástrojom pre uskutočňovanie monitoringu sú kvantitatívne indikátory úspešnosti projektu, ktoré pomôžu odpovedať na otázku „či sa darí dosahovať to, čo sme si stanovili, či postupujeme správnym smerom“.

Pracovná skupina pre implementáciu a monitoring by sa mala schádzať na spoločných stretnutiach aspoň raz za rok. Na stretnutí by sa zhodnotilo plnenie plánu, doterajší postup realizácie a prediskutovali a odsúhlasili zmeny v pláne.

Odporúčané zloženie pracovnej skupiny:

- starosta obce,
- odborné komisie pri obecnom zastupiteľstve,
- podnikateľské subjekty,
- zainteresovaní obyvatelia (ktorí deklarovali záujem participovať v skupine),
- predstavitelia subjektov spolupracujúcich na realizácii aktivít/projektov.

Odporúča sa tiež pre každý kalendárny rok, vo väzbe na zasadnutie pracovnej skupiny, pripraviť na báze akčných plánov aj operatívne plány, ktoré by podrobne definovali úlohy a kroky pri realizácii jednotlivých projektov v danom roku. To je obzvlášť vhodné v prípade viacročných projektov.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce bude po schválení jeho znenia v obecnom zastupiteľstve zverejnený na internetovej stránke obce a v tlačenej forme verejne prístupný aj na obecnom úrade.

5 FINANČNÁ ČASŤ

Realizáciu opatrení a aktivít predstavujú finančne náročné projekty (tab. 42), preto je dôležité identifikovať finančné zdroje, ktoré umožnia ich realizáciu. Finančné prostriedky potrebné na realizáciu projektov, tak ako boli definované v PHSR obce Dolný Ohaj, budú v pochádzať z týchto zdrojov:

1. verejné zdroje - rozpočet obce,
2. ostatné verejné zdroje,
3. súkromné zdroje,
4. Európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF).

Verejné zdroje – rozpočet obce

Rozpočet obce je základným zdrojom financovania jej aktivít. Keďže výška voľných finančných prostriedkov obce je limitovaná, je preto vhodné prostriedky obecného rozpočtu použiť najmä na:

- zabezpečenie prípravy projektov – projektová dokumentácia a príprava žiadostí na čerpanie eurofondov,
- spolufinancovanie projektov – spoluúčasť obce je minimálne 5 %,
- financovanie bežných aktivít – neinvestičné aktivity v oblasti služieb občanom a spoločenského života v nej.

Z analýzy rozpočtovej situácie obce vyplýva, že jej finančné zdroje neumožňujú uhrádzať plánované investície a preto bude dôležité získanie finančných prostriedkov z externých zdrojov. Je potrebné počítať aj s variantom zamietnutia žiadosti o finančný príspevok. V takom prípade bude potrebné určiť náhradné zdroje financovania. Niektoré projekty bude možné realizovať v redukovanom rozsahu alebo na etapy (rozložené na dlhšie časové úseky) z obecného rozpočtu. V prípade iných projektov, najmä takých, ktoré sú schopné generovať zisky, prichádza do úvahy spoluúčasť súkromného sektora alebo využitie bankových úverových produktov.

Ostatné verejné zdroje

Mestá a obce majú obmedzené možnosti získavania grantov zo štátneho rozpočtu na rozvojové aktivity. Nenávratný finančný príspevok pre investičné projekty – výstavba obecných nájomných bytov je možné získať z Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja a to do výšky 30 % celkových nákladov. Na prefinancovanie ostatných nákladov je možné získať od ŠFRB úver s úročením 1 % a s dobou splatnosti 30 rokov. Dôležitú úlohu pri realizácii environmentálnej infraštruktúry plní Environmentálny fond.

Súkromné zdroje

Súkromné prostriedky predstavujú najjednoduchšiu formu investovania, nakoľko ich použitie závisí výlučne od rozhodnutia ich vlastníka. Pri investovaní súkromných zdrojov investor primárne hľadá zisk. Ich význam pre regionálny rozvoj spočíva v tom, že obvykle prinášajú nové pracovné miesta, skvalitňujú služby pre návštevníkov obce i pre miestnych obyvateľov.

Investovanie súkromných prostriedkov do neziskových aktivít je zatiaľ zriedkavé. Rovnako ako v zahraničí, častejšie je realizované investovanie na báze Joint Ventures – t.j. vytvárajú sa podniky so spoločným kapitálovým vkladom verejného subjektu (miestnej samosprávy) a súkromnej spoločnosti.

Vzhľadom k obmedzenej investičnej sile ekonomických subjektov pôsobiacich v obci bude potrebné zamerať pozornosť najmä na externé subjekty a aktívne vyhľadávať potenciálnych investorov.

Európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF)

Po vstupe SR do Európskej únie sa otvorili ďalšie možnosti získania finančných prostriedkov. Európska regionálna politika si kladie za cieľ vyrovnávanie rozdielov medzi regiónmi v zmysle finančnej solidarity. Aby SR mohla čerpať finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov, bola vypracovaná Partnerská dohoda SR 2014 – 2020, pričom čerpanie finančných zdrojov sa v aktuálnom programovom období bude realizovať prostredníctvom nasledovných operačných programov:

1. Integrovaná infraštruktúra,
2. Ľudské zdroje,
3. Integrovaný regionálny operačný program,
4. Kvalita životného prostredia,
5. Výskum a inovácie,
6. Efektívna verejná správa,
7. Technická pomoc,
8. Program rozvoja vidieka,
9. Rybné hospodárstvo.

Nové programové obdobie 2014 - 2020 prináša zmeny v celkovej alokácii finančných prostriedkov, ako aj zmeny prioritných smerov podpory. Preto bude na základe operačných programov nového programového obdobia potrebné overiť a následne aktualizovať možnosti financovania projektov obsiahnutých v tomto dokumente.

6 ZÁVER

Získanie finančnej podpory z verejných zdrojov (európskych, štátnych alebo regionálnych) si v súčasnosti vyžaduje existenciu spracovanej rozvojovej stratégie - republikovej, regionálnej, subregionálnej i lokálnej. Vyžaduje to aj Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja, resp. jeho novela Zákon č. 309/2014 Z. z. Podľa tohto zákona majú mať obce (združenia obcí, mikroregióny) schválený program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja (PHSR), ktorý by mal byť v súlade s rozvojovým dokumentom vyššej hierarchickej úrovne.

Príprava PHSR je pomerne zložitá cesta, ktorá si vyžaduje určitú vopred stanovenú postupnosť krokov, ktoré na seba logicky nadväzujú. Cieľom PHSR nie je vyriešiť všetky problémy, ktoré sa v obci vyskytujú, ale načrtnúť smer, ktorý vytvorí vhodné podmienky pre ich riešenie. Cieľom je vytvoriť programový dokument pre podporu rozvoja obce Dolný Ohaj aktivizáciou a koordináciou všetkých ekonomických, kultúrnych a spoločenských subjektov tak, aby bol maximálne využitý potenciál územia na dosiahnutie ekonomickej, kultúrnej a spoločenskej prosperity celej obce pri akceptovaní princípov udržateľného rozvoja.

Spracovaný dokument PHSR predstavuje súčasný stav i perspektívy rozvoja obce, ktorá sa snaží zlepšiť životné podmienky svojich občanov i uspokojiť nároky návštevníkov.

Najväčšou devízou obce sú však jeho obyvatelia, ktorí z veľkej časti majú o život vo svojej obci záujem a na jej rozvoji sú ochotní participovať.

Hlavným cieľom PHSR obce je zlepšiť kvalitu života jeho občanov, vytvoriť podmienky pre ekonomický rozvoj a presadzovať koncept udržateľného rozvoja obce.

Preto vyjadrujeme presvedčenie, že v spolupráci s vedením obce sa obyvateľom tohto územia v ich snahe zlepšiť si životné podmienky aj vďaka získavaniu finančných prostriedkov z verejných i neverejných zdrojov bude len dariť.

7 LITERATÚRA

1. Aktualizácia Národnej stratégie regionálneho rozvoja. 2014. <http://www.telecom.gov.sk/index/index.php?ids=93254>
2. BEISS, 2015. <http://www.beiss.sk/>
3. Bohuš, P., Klinda, J. a kol. 2010a. Regióny environmentálnej kvality. Mierka 1 : 500 000. In : Environmentálna regionalizácia Slovenskej republiky (III. aktualizované a rozšírené vydanie. Bohuš, P., Klinda, J. red.). Bratislava : MŽP SR, Košice : SAŽP. 2010. s. 101. ISBN 978-80-88503-00-1
4. Bohuš, P., Klinda, J. a kol. 2010b. Stupeň environmentálnej kvality územia. Mierka 1 : 500 000. In : Environmentálna regionalizácia Slovenskej republiky (III. aktualizované a rozšírené vydanie. Bohuš, P., Klinda, J. red.). Bratislava : MŽP SR, Košice : SAŽP. 2010. s. 96. ISBN 978-80-88503-00-1
5. Čepelák, J. 1980. Živočíšne regióny. Mierka 1 : 100 000. In: Atlas SSR. Mazúr, E. red. Bratislava : SAV; SÚGaK, 1980, s. 93.
6. Čurlík, J., Šály, R. 2002. Zrinitosť pôdy. Mierka 1 : 500 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. Bratislava : MŽP SR, Banská Bystrica SAŽP, 2002. s. 110-111. ISBN 80-88833-27-2
7. Dubcová, A., Kramáreková, H., Oremusová, D. 2003. Výskum vidieckej krajiny mikroregiónu Termál. In: Vidiek - šanca pre rozvoj IV. Súčasný problémy rozvoja vidieckeho priestoru. Nitra : SPU v Nitre, 2003, s. 74-79. ISBN 80-8069-269-6
8. Dubcová, D., Kramáreková, H., Oremusová, D. 2007. PHSR združenia obcí Termál na roky 2007 – 2013. 2007, 94 s.
9. Dubcová, D., Kramáreková, H., Oremusová, D. 2007. PHSR obce Dolný Ohaj. 2007, 41 s.
10. Encyklopédia Slovenska. 1980. Zväzok I.-VI. Encyklopedický ústav SAV – Veda Bratislava.
11. Futák, J. 1980. Fytogeografické členenie. Mierka 1 : 100 000. In: Atlas SSR. Mazúr, E. red. Bratislava : SAV; SÚGaK, 1980, s. 88.
12. Heidema, E. a kol. 2007. Stratégia integrovaného rozvoja mikroregiónu Termál. VVMZ s.r.o., 2007, 41 s.
13. <http://datacube.statistics.sk/SODB/TM1WebLogin.aspx>
14. <http://mapserver.geology.sk/hydrogeol/>
15. <http://mapserver.geology.sk/hydrochem/>
16. <http://www.podnemapy.sk/bpej/viewer.htm?activelayer=2&layers=001>
17. <http://uzemia.enviroportal.sk/>
18. Interné materiály obce Dolný Ohaj, 2015.
19. Jurko, A. 1972. Druhotná vegetácia. In: Lukniš, M. a i. Slovensko 2: Príroda. Bratislava: Obzor, 1972, s. 574.
20. Komunitný plán sociálnych služieb obce Dolný Ohaj 2010-2015. Dolný Ohaj, 2009. 23 s.
21. Koncepcia územného rozvoja Slovenska 2001 (KURS 2001) v znení KURS 2011. <http://www.telecom.gov.sk/index/index.php?ids=124582>.
22. Lapin, M. a i. 2002. Klimatické oblasti. Mierka 1 : 1 000 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. Bratislava : MŽP SR, Banská Bystrica SAŽP, 2002. s. 95. ISBN 80-88833-27-2
23. Maglocký, Š., 2002. Potenciálna prirodzená vegetácia. Mierka 1 : 500 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. Bratislava : MŽP SR, Banská Bystrica SAŽP, 2002. s. 114-115. ISBN 80-88833-27-2

24. Malík, P., Švasta, J. 2002. Hlavné hydrogeologické regióny. Mierka 1 : 1 000 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. 1. vyd. Bratislava : MŽP SR, Banská Bystrica : SAŽP, 2002, s. 104. ISBN 80-88833-27-2
25. Mazúr, E., Lukniš, M. 1980. Geomorfologické jednotky. Mierka 1 : 500 000. In: Atlas SSR. Mazúr, E. red. Bratislava : SAV; SÚGaK, 1980, s. 54-55
26. Michalko, J. a kol. 1986. Geobotanická mapa ČSSR. Textová a mapová časť. Bratislava : Veda. 163 s.
27. Oremusová, D. 2009. Geografické aspekty regionálneho rozvoja mikroregiónu Termál. Nitra : UKF, 2009. 146 s. ISBN 978-80-8094-559-6
28. Partnerská dohoda Slovenskej republiky na roky 2014 – 2020. <http://www.partnerskadohoda.gov.sk/>
29. Plesník, P. 2002. Fytogeograficko-vegetačné členenie. Mierka 1 : 1 000 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. 1. vyd. Bratislava : MŽP SR, Banská Bystrica : SAŽP, 2002, s. 113 ISBN 80-88833-27-2
30. Priehodská, Z., Harčár, J. 1988. Vysvetlivky ku geologickej mape SV časti Podunajskej nížiny. Mierka 1 : 50 000. Bratislava : GÚ DŠ, 1988. 114 s.
31. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja Nitrianskeho samosprávneho kraja 2008-2015. <http://www.unsk.sk/showdoc.do?docid=1666>
32. Program odpadového hospodárstva obce Dolný Ohaj na roky 2011-2015. Dolný Ohaj, 2010. 34 s.
33. Program rozvoja vidieka SR na programovacie obdobie 2014 – 2020. <http://www.mpsr.sk/index.php?navID=1&navID2=1&sID=43&id>
34. Regionálne štúdie nerastných surovín okresu Nové Zámky. 1996. Bratislava : Geologická služba MŽP SR. 180 s.
35. RegDat. 2015. <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>
36. Retrospektívny slovník obcí ČSSR 1850-1970. 1978. Praha : Federálny štatistický úrad, 1978. 94 s.
37. Ružička, M. a i. 1996. Biotopy Slovenska. Bratislava : Ústav krajinnej ekológie SAV, 1996. 192 s. ISBN 80-967527-3-1
38. Sčítanie obyvateľstva, domov a bytov Slovenska 2001 – definitívne výsledky. 2002. Štatistický úrad SR, Bratislava.
39. Sčítanie obyvateľstva, domov a bytov Slovenska 2011 – definitívne výsledky. 2012. Bratislava : Štatistický úrad SR.
40. Supuka, A. 1999. Územný plán sídelného útvaru Dolný Ohaj. Banská Bystrica, 1999. 39 s.
41. Stratégia rozvoja cestovného ruchu Nitrianskeho samosprávneho kraja na roky 2006 – 2013. 2006. Nitra : Úrad Nitrianskeho samosprávneho kraja.
42. Šály, R., Šurina, B. 2002. Pôdy. Mierka 1 : 500 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. Bratislava : MŽP SR, Banská Bystrica SAŽP, 2002. s. 106-107. ISBN 80-88833-27-2
43. Šimo, E., Zaťko, M. 1980. Typ režimu odtoku. Mierka 1 : 100 000. In: Atlas SSR. Mazúr, E. red. Bratislava : SAV; SÚGaK, 1980, s. 65.
44. Tarábek, K. 1980. Klimaticko-geografické typy. Mierka 1 : 100 000. In: Atlas SSR. Mazúr, E. red. Bratislava : SAV; SÚGaK, 1980, s. 64.
45. Tremboš, P., Minár, J. 2002. Morfológicko-morfometrické typy reliéfu. Mierka 1 : 500 000. In: Atlas krajiny Slovenskej republiky. Bratislava : MŽP SR, Banská Bystrica SAŽP, 2002. s. 90-91. ISBN 80-88833-27-2
46. Vass, D., 1988. Vysvetlivky k mape Regionálne geologické členenie Západných Karpát a severných výbežkov Panónskej panvy na území ČSSR. Mierka 1 : 500 000. Bratislava : GÚ DŠ, 1988. 65 s.

47. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, Nové Zámky, 2015.
48. Územný plán VÚC Nitrianskeho kraja. 1998. Bratislava : Krajský úrad Nitra – Aurex, s.r.o., 428 s.
49. Územný plán VÚC Nitrianskeho kraja. 1995. Bratislava : AUREX, 1995. 234 s.
<http://www.unsk.sk/showdoc.do?docid=177>
50. Vass, D. a kol. 1988. Regionálne geologické členenie Západných Karpát a severných výbežkov Panónskej panvy na území ČSSR, Bratislava : GUDŠ
51. Vass, D. a kol. 1988. Vysvetlivky k mape Regionálne geologické členenie Západných Karpát a severných výbežkov Panónskej panvy na území ČSSR. Mierka 1 : 500 000. Bratislava : GÚ DŠ, 1988. 65 s.
52. Zamkovský, J., red. 2004. PHSR – význam, štruktúra a základné metodické tézy. Poniky : Centrum pre podporu miestneho aktivizmu. 16 s.
53. Zákon č. 309/2014 Z .z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja.
54. Záväzná časť územného plánu VÚC Nitrianskeho kraja (2012). VZN č.2/2012, ktorým sa vyhlasuje „Záväzná časť Územného plánu regiónu Nitrianskeho kraja“. <http://www.unsk.sk/showdoc.do?docid=177>